

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Narodna za tuzemstvo: četrletno 7-50 Din, polletno 15 Din, letoletno 30 Din; za inozemstvo: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, letoletno 45 Din. — Račun poštne branilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

„Slovenski Gospodar“ moral javno izjaviti, da „Domovina“ ni brezverska

Preklical je vse svoje grde očitke proti „Domovini“

Že zadnjič smo pisali, da je izdajatelj našega lista g. Ribnikar v imenu «Domovine» vložil tožbo proti uredniku «Slovenskega Gospodarja» zaradi številnih napadov, ki jih je zagrešil ta list proti «Domovini». Pri razpravi, ki se je pred kratkim vršila, se je zastopnik našega lista poravnal s «Slovenskim Gospodarjem», ki je moral v posebni izjavi na svoji prvi strani preklicati vse žaljive izraze proti «Domovini». Tako je obžaloval tudi očitke brezverstva napram našemu listu in jih označil za neresnične. Obenem je moral «Slovenski Gospodar» plačati vse pravdne stroške.

Mi samo zaradi običajnega malenkostnega časopisnega prekljanja gotovo ne bi tožili «Slovenskega Gospodarja», toda obrekovanja «Slovenskega Gospodarja» so dosegala že tako mero, ki je ni bilo mogoče mirno požreti. Šlo je za čast in ugled našega lista in poštenih naših sotrudnikov. Znano je vobče, da je «Slovenski Gospodar» bil v teh izrazih še hujši za časa starega tiskovnega zakona. Mnogokrat smo v tistih časih hvalili Boga, da takih listov niso brali bratje Srbi in Hrvati, ki bi na ta način dobili kaj čudne pojme o prosvetljenosti slovenskega ljudstva, o kateri so baš naši klerikalci toliko govorili, kadar so se hoteli postaviti proti Srbom in Hrvatom.

Slovenska čast in ugled slovenskega ljudstva bi zahtevala, da se v mnogih naših časopisih, ki kljub novemu strogemu tiskovnemu zakonu še vedno kaj radi padajo v stare prek-

ljarske razvade, dosledno uvede popolnoma nov, dostojen ton pisanja. Bodimo res kulturni! Na pr. avstrijsko časopisje že davno več ne pozna takega pisanja. Mi se tega že držimo in ne grdimo ali osebno sramotimo političnih nasprotnikov.

Omenjeni preklic «Slovenskega Gospodarja» je v naše največje zadoščenje. S tem je «Slovenski Gospodar» priznal, daso bili njegovi očitki proti «Domovini» brez podlage. To vidijo končno vsi naši čitatelji, ki berejo «Domovino» in ki niso nikdar v njej zasledili protiverske in brezverske gonje, sramočenja ali žaljenja oseb.

Ali bo ta preklic v lastnem glasilu odprl oči onim klerikalnim pristašem, ki so «Slovenskemu Gospodarju» verjeli vse, kakor da bi bilo razpisano v svetem pismu? Ali bo ona duhovščina, ki teden za tednom ponavlja proti našemu listu isto in še hujše, kar je pisal «Slovenski Gospodar», sedaj prenehala s svojim, duhovniškega poklica nevređnim hujskanjem proti «Domovini»? Verjemite nam: Ako bi se vse naše časopisje dosledno oprijelo dostojnega tona v svojem pisanju in ako bi se nehala politika v cerkvi, bi se moralno stanje našega ljudstva takoj dvignilo. Politični spori, neteni od vplivnih osebnosti, kakor je baš duhovščina, so rodili že mnogo gorja, kajti preprost človek si v svojem preprostem mišljenju prečesto misli, da mu je vse dovoljeno, ker je njegov dušni pastir z njim.

Torej na novo pot za čast in ugled slovenskega ljudstva!

prvi slabo plačan, bo drugemu padla cena njegovih pridelkov. Nasprotno je zopet resnica, da se bo delavcu v mestu slabo godilo, če bo kmet gospodarsko propadal in ne bo mogel kupovati, kar potrebuje za svoje gospodarstvo in kar delavec s svojim delom ustvarja v tovarni.

Iz tega sledi, da morajo biti interesi delavca in kmeta v skladu, ker sta oba stanova drug drugemu potrebna. Ena glavnih načel demokratizma pravi, da je vsak stan svoje časti vreden, ker vsak ustvarja nekaj, kar drugi potrebuje. To načelo je pravično in tudi zares krščansko!

Sedanja klerikalno-radikalna vladna večina je drugega mnenja in zato je prav, da enkrat tudi v «Domovini» izpregovorimo besedo o delavskem vprašanju.

Znano je, da so naše železnice med vojno zelo mnogo trpele in da jih je naša Jugoslavija prevzela v zelo slabem stanju, ker se niso obnavljale stare obrabljene tračnice in pragovi. Le z velikim trudiom smo železnice v zadnjih letih toliko uredili, da se promet večinoma vrši v redu in da ni nobene nevarnosti za vlake in življenje potnikov. Seveda še ni vse tako, kakor bi moralo biti, vojna je v petih letih preveč uničila. Laže se podira kakor gradi! Da pa ostanejo naše železnice vsaj take, kakor smo jih uredili v zadnjih letih, je potrebno, da se tudi primerno vzdržujejo in da jih ne pustimo propadati. V to svrhu nam je potrebno zadostno število delavcev, da popravljajo pri železnici tire, pokvarjene vagonne itd.

Nova klerikalno-radikalna vlada je mnenja, da to ni potrebno in da je treba pri delavcih štediti. V novem državnem proračunu za leto 1927./28. je črtala znatne vsote za delavske plače, zaradi česar je bila železniška uprava prisiljena odpustiti na stotine delavcev. Samo v Sloveniji je bilo odpuščeni iz službe 400 nujno potrebnih železniških delavcev, ostalim pa so se znatno znižale plače in se jim je skrčilo tudi delo na štiri dni na teden, to se pravi, da bodo tudi samo za štiri dni plačani.

Prav je, da se štedi, toda štediti je treba tam, kjer je potreba, ne pa tam, kjer je v škodo gospodarstva. Pri izdatkih za avtomobile in ministrske plače klerikalno-radikalna vlada noče štediti, pač pa hoče štediti pri delavcih in njihovih plačah!

Posledica tega bo, da bodo naše železnice zopet začele propadati in da bodo nepopravljeni vagoni zaradi nezadostnega števila delavcev v železniških delavnicah še nadalje razpadali. Na eni strani imamo na stotine novega brezposelnega delavstva, na drugi strani pa stoji nujno potrebno delo neizvršeno in propadajo milijoni ljudskega premoženja. In ako bo zaradi zanemarjenja železnic zopet došlo do ponovnih železniških nesreč, ki so bile v naši državi po prevratu zelo pogoste in ki so se zadnja leta precej zmanjšale, nas bo to veljalo mnogo več milijonov kakor pa, če bi obdržali odpuščene delavce v službi in vzdrževali železniške proge in vagonne v redu. Te milijone bodo plačevali

Pogubnost klerikalne gospodarske politike

Z odpuščanjem delavcev iz državne službe povečujejo klerikalci brezposelnost in ogrožajo redno obratovanje železnic ter drugih javnih naprav na račun življenja prebivalstva in žepov davkoplačevalcev

V Sloveniji so kmetska posestva majhna. Pri nas je v večini mali kmet, veleposestnikov je malo. Ta mala kmetska posestva so navadno tolika, da komaj preživljajo lastnika in njegovo družino, če pa otroci odrastejo, ni kaj deliti. Najstarejši sin prevzame gospodarstvo, ostali pa odidejo po svetu s trebuhom za kruhom, v Ameriko, Nemčijo, Francijo, v tovarne, v premogovnike, k železnici itd., da si s svojim delom zaslužijo vsakdanji skromni košček kruha.

Naši slovenski delavci in delavke so v ogromni večini kmetski sinovi in hčere, ki jih majhna domača gruda ni mogla preživljati in

ki so morali oditi v svet proti svoji volji, da se prežive. Zato niso bile razlike med našim kmetom, delavcem ali obrtnikom-rokodelcem nikdar tako velike, da bi ti stanovi očitno sovražno nastopili drug proti drugemu, saj je delavcu-kmetskemu sinu ostal še nadalje ljub spomin na rojstno kmetsko hišo in saj naš kmet, ki se trudi od zore do mraka za svoj kos kruha, ni drugega kakor delavec.

Lahko bi skoro rekli, da so interesi našega malega kmeta in našega delavca v mnogem skoro isti in da sta navezana drug na drugega. Če bo delavec v mestu dobro služil, bo tudi kmet dobro prodal, če pa bo

vsi davkoplačevalci, prav tako seveda tudi naš kmet!

Pameten gospodar, ki mu dež curlja skozi streho v hišo, bo streho popravil, da mu popolnoma ne razpade, klerikalsko-radikalna vlada pa je drugega mnenja in pravi, da je popravilo nepotrebno, češ, da dež pač samo takrat curlja skozi streho, kadar dežuje, in da je zato treba prištediti izdatke za popravilo strehe.

Železniški in sploh državni delavci že doslej niso bili dobro plačani. Zato so plačevali tudi manjše davke kakor ostali delavci, ki so že doslej morali plačevati poseben davek na ročno delo. Klerikalsko-radikalna vladna večina, ki jim je znižala plače, pa jim je obenem zvišala davke skoro za trikratno vsoto. Delavec, ki je prej plačal 100 Din na leto, bo odslej plačeval skoro 300 Din, in sicer od vsakih 100 Din zaslužka 3 Din 30 par davka. To je jako občuten udarec za človeka, ki komaj zasluži za vsakdanji kruh ali pa še toliko ne, če ima družino.

Na eni strani smo dobili nove armade brezposelnih, na drugi strani pa propadajo železniške naprave in kadar jih bo treba obnoviti, bo moral davkoplačevalec šteti v državno blagajno silne milijone. Ker pa imamo toliko novih brezposelnih delavcev, ker so se drugim znatno znižale plače in se jim je davek potrojil, je jasno, da bodo ti delavci mogli odslej izdajati za življenjske potrebe manj, kakor so prej. To se pravi, da bo tudi kmet teže prodal svojo pridelke in živila, ker jih bodo hujše v mestu teže plačevali. Posledica bo znižanje cen kmetijskih pridelkov in obenem tudi osiromašenje našega kmeta, ki bo moral sicer ceneje prodajati, ne bo pa nič ceneje kupoval, kar sam potrebuje.

Iz navedenega je jasno razvidno, v kako tesni zvezi so koristni delavca in kmeta; ako zadene enega kaj slabega, čuti posledice tudi drugi.

Morda bo kdo rekel, da naj gredo brezposelni mestni delavci delat h kmetom na polje, češ, da ima kmet dela vedno dovolj. To se sicer lepo sliši, v resnici pa je stvar precej drugačna. O pomanjkanju poljskih delavcev se pri nas ne more govoriti, saj hodi n. pr. iz Prekmurja čez poletje na tisoče de-

lavcev orat, kositi in žet na Madžarsko, v Slavonijo in drugam, da se preko zime prežive. Če bi bilo doma za vse dovolj dela in jela, bi tudi kmeti sinovi in hčere ne hodili v tuji svet, bi se ne izseljevali iz domovine. In kaj naj tudi tovarniški delavec dela na kmetih, ko pa kmetskega dela ne pozna ali pa je že nanj pozabil? Ne rečemo, da bi tega ali onega dela ne znal vsakdo opravljati, toda to je vse premalo, kmetško delo na polju in v hlevu je treba temeljito poznati, ako naj bo kaj vredno, kakor je treba poznati vsako drugo delo.

Kaj naj počnemo z brezposelnimi mestnimi delavci? Izseliti jih, pregnati iz domovine ali pa jih preživljati na račun javnih ustanov, na račun občin in žepov davkoplačevalcev?

Za zблиžanje med Jugoslavijo in Bolgarijo

Zanimivo predavanje predsednika Lige za zблиžanje Bolgarov in Jugoslovenov dr. Kostova v Ljubljani — Velike poulične manifestacije za ujedinjenje vseh južnih Slovanov

Ljubljana je v ponedeljek 4. t. m. zopet enkrat oživela. Brez vsake posebne agitacije so Ljubljančani prav vseh slojev v ogromnem številu napolnili veliko dvorano Uniona, da slišijo govoriti brata Bolgara. Predsednik Lige za zблиžanje Bolgarov in Jugoslovenov v Parizu, bivši poslanec bolgarske kmetijske stranke g. dr. Mladen Kostov je po lepo uspešnih predavanjih v Beogradu in Zagrebu prispel tudi v Ljubljano, da nam govori o vprašanju zблиžanja med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Predavatelj, ki ga je občinstvo viharno pozdravljalo, je pričel s pozdravom Ljubljani, velikih predstraži jugoslovenstva na severozapadu, na kar je podal nekaj zgodovinskih podatkov o delovanju bolgarskih javnih delavcev za ujedinjenje vseh južnih Slovanov. Udejstvovanje Bolgarov v tej smeri se zavrl Bolgarom postavljeni kralj Ferdinand Koburg, ki ni prišel kot kralj Bolgarov, nego kot eksponent nemške politike. To je bila doba najhujšega protislovanskega pokreta. Prišlo je bolgarsko-srbsko nasprotje in strašna svetovna vojna.

Gospodarska politika, ki jo izvaja sedanja klerikalsko-radikalna vlada, je pogrešena in bo mnogo škodovala splošnemu razvoju našega gospodarstva. Obenem je tudi nekrščanska in nesocialna. Vajeni smo sicer, da klerikalci vedno govoré o ljubezni do bližnjega, toda navedeni primeri nam dokazujejo, da te ljubezni nočejo poznati, kadar bi jo lahko izkazali. Oni imajo krščanstvo samo na jeziku! Ta gospodarska politika je nesocialna, ker uničuje delavski stan in s tem posredno tudi kmetstva.

Te škode ne bodo niti najmanj odtelitale skromne drobtine malenkostnih davčnih olajšav, ki jih je dovolila sedanja vlada in katerih naš kmetovalec sploh ne bo občutil.

Obširno je razpravljal predavatelj o politiki Bolgarije po vojni in podčrtaval poizkuse pokojnega Stambolijskega za zблиžanje Sofije z Beogradom. Govoril je dalje o Angliji, ki je bila vedno protislovanska, in Italiji, ki obenem z Anglijo vedno bolj gospodarsko zaslužuje Bolgarijo. Italijanskemu imperikalizmu se moramo enodušno upreti vsi balkanski Slovani, vse ujedinjeno jugoslovenstvo od Triglava do Črnega morja.

Kljub nasprotujočemu zadržanju današnje službene Bolgarije je po govornikovih izvajanjih v bolgarskem narodu živa misel ujedinjenja vseh južnih Slovanov. To nam jamči, da se bo ta misel uresničila. Dr. Kostov se je obrnil s pozivom na visokošolsko mladino, ki naj vzame v roke delo za končno ujedinjenje vseh Slovanov na Balkanu. Naj vstane Ljubljana in pove glasno, da hoče ujedinjenje in njen glas se bo razlegal tudi med bolgarskim narodom. Svoj govor je zaključil z besedami: **Živela velika svobodna in neodvisna Jugoslavija od Črnega do Jadranskega morja.**

Soteščan:

Med trnjem in osatom

(Povest.)

(Dalje.)

Pojo, pojo zvonovi
od daljnih dveh strani...
Narodna pesem.

Slovesno mrtvaško zvonjenje pri fari in podružnicah je oznanjalo nekega jutra, da je umrl odličan faran. Kakor blisk je šinila v okolico vest o nenadni smrti trgovke Griveljeve, ki jo je ponoči zadela kap. Daleč naokrog so govorili o tem dogodku, kakor je navada, kadar umrje bogatin. Izbirali so že nevesto priletnemu, a še vedno čilemu trgovcu.

«Najbrž se bo še oženil,» so babnice napovedovale. «In otroke bo zavrge!»

«Vsi imajo dovolj. To je bogastvo!»

«Saj ni neumen, da bi dal iz rok,» so modrovali očetje. «Kdo pa bo pustil tako podjetje in stopil v ozadje?»

«Nihče na svetu.»

«Sinovi bodo morali od doma. Dorasli so in ne bodo hoteli gledati pisane matere.»

«Škoda trgovke, škoda!» so se ženice vrnile nazaj na pokojnico. «Dobra gospa je bila, prava mati sifromakom. Iz njenih ust ni bilo žal besedice.»

«Z gospodom se menda nista kaj razumela. Ni bilo med njima popolnega soglasja, ker je bila starejša od njega...»

«Nikdar ni potožila. Na videz sta povsod kazala prijateljstvo, težko je reči, da ni kaj težilo.»

Niso še videli takega pogreba v tistem kraju. Najmanj polovica faranov je prisostvovala pokopu, vse je bilo v vencih in v žalnih trakovih. Na zadnji poti so jo spremljali godba, društva z zastavami in pevci, a govornik se je poslovil od pokojnice ob odprtem grobu. Trgovec se je klanjal na vse strani in sprejemal izraze sožalja.

Tudi Lojza je bila na pogrebu. Nalašč je stala daleč zadaj, da ji ni pogled zašel na Grivelja in da je on ni našel med radovedno množico. Na poti s pokopališča pa sta nepričakovano našeta drug na drugega.

«Moje odkrito sožalje!» je izrekla, hiteč mimo njega.

«Počakaj,» jo je zadržal. «Dolgo že nisva govorila.»

«Prav je tako. Pusti me, da grem — danes na dan pogreba...»

«Ostani, pravim. Živo sem potreben razvedrila.»

Ozrla se je okoli in videla, da ni bližni žive duše. Ostala je na njegovi strani.

«Škoda, da sem te sili v Razorje. Zdaj bi te lahko povedel k sebi, skupaj bi uživala življenje...»

Z globokim vzdihom je potrdila Lojza njegove besede, polne resnice in razumevanja.

«Tako si hotel,» mu je oponesla. «Po tvojem načrtu sem ravnala...»

«Hotel sem te odtegniti sramoti, zato sem ti svetoval, da se ga okleni. Vdal se je in zdaj sem sam na tem božjem svetu. Ne veš, kako

glasua je v moji duši zavest prevare, katero sva izvršila. Kriva sva njegovega propadanja: postal je pijanec, da laže prenaša svojo usodo.»

«Molčite, lepo vas prostim. Ne režite me v itak bolečo rano!»

«Ali ni nobenega upanja, da bi se poboljšal?» jo je vprašal po kratkem prestanku.

«Vsak večer se nalije do nezavesti. Divja, pretepa me in razbija posodo. Vse bo razdejano.»

«Očitki mojega dejanja me ženejo v obup. Lojza, odpusti!»

«Oh, da bi se ne bila nikdar poznala!»

«Popraviti hočem, kar sem zagrešil. Moram, četudi delam noč in dan brez miru in oddiha.»

«Kako? Nobenega izhoda ne vidim v bližini...»

«Našel sem rešilno pot. Ali te res ne smem več obiskati?»

«Martin je na straži. Ves je podivjan, puško ima vedno nabito.»

«Pridem kak večer pod kuhinjsko okno. Takrat se bova pomenila...»

«Bodite oprezní. Vnaprej pa vam povem, da ne bom storila ničesar, za kar bi morala pozneje nositi odgovornost.» Kratko se je poslovila in bežala izpred njega.

Osuplo je gledal Grivelj za mlado ženo. Smilila se mu je ubožica v groznem položaju, iz katerega jo mora iztrgati. Prav, da ji ni razvil načrta, zamišljenega v trenutnem brezupu. Po ovinkih bo laže prišel do cilja.

Ko je Urbinka prišla s pogreba, je našla Martina za mizo ob načeti steklenici žganja.

Odobranje občinstva, ki se je že med govorom stalno ponavljalo, je sedaj priklopilo do vrhunca. Čuli so se klici: Živela Jugoslavija, živela Bolgarija, živela velika Jugoslavija!

Po predavanju so se zborovalci razvili v dolg spreved in po ljubljanskih ulicah manifestirali za veliko Jugoslavijo. Poulične manifestacije so trajale nad eno uro. Med petjem rodoljubnih pesmi («Hej Slovani» itd.) in vzklikanjem za veliko Jugoslavijo, za tesnejše zbliznanje z vsemi Slovani, zlasti z Rusijo, je spreved dospel pred češkoslovaski

konzulat, kjer so manifestanti navdušeno vzklikali bratom Čehoslovakom; nato je spreved krenil dalje po ulicah do «Ljubljanskega dvora», kjer je imel ponovno kratek nagovor viharo pozdravljeni dr. Kostov, ki je podarjal, da bo glas Ljubljane odmeval daleč preko mej. Ves spreved se je nato vrnil pred francoski konzulat, kjer so omladinci zapeli francosko himno in je spreved vzklikal prijateljski Franciji. Italijanskega konzulata so se manifestanti izognili. Samo nekaj pikrih se je slišalo na račun Italijanov, vendar ni bilo treba policiji nastopati.

Politični pregled

V četrtek minulega tedna se je v Narodni skupščini zaključila proračunska debata in je bil

vladni predlog državnega proračuna in finančni zakon za l. 1927.-28. sprejet

s 156 proti 126 glasovom opozicije. Samostojnodemokratski poslanski klub je pred glasovanjem podal izjavo, da bo glasoval proti predlogu, ki vsebuje protiuustavna pooblastila, ne predvideva pravih davčnih olajšav in uvaja varčevanje tam, kjer je škodljivo. Protest samostojnih demokratov zlasti graja dejstvo, da je proračun sestavljen tako, kakor da bi v državi sploh ne bilo gospodarske krize, ki zahteva največje varčevanje, toda le tam, kjer ni v škodo našega vsega jugoslovenskega naroda. Varčevati bi se moralo pri ministrih, ne pa pri človekoljubnih napravah in ne s tem, da se iz državne službe mečejo siromaki. Prav tako je nedopustno, da je vlada segla globoko v državno blagajno in naklonila bivši črnogorski dinastiji skoro 50 milijonov dinarjev. Na stotine državnih uslužbencev je moralo na cesto v bedo, a bivši črnogorski dinastiji se daruje tako ogromna vsota.

Kakor je znano,

bi morala priti 10. t. m. v Narodni skupščini na dnevni red obtožba proti notranjemu ministru Maksimoviću,

ki ga Davidovičevi demokrati obtožujejo raznih nasilnih dejanj. Ministru se je dovolil

desetdnevni rok, ki ga potrebuje, da pripravi svojo obrambo. Zaradi katoliških velikonočnih praznikov bo pa ta zadeva prišla v razpravo šele 19. in ne 17. t. m. kljub protestom opozicije, ki je zahtevala, naj se z zadevo ne odlašaja.

Tudi se vlada ni nič ozirala na opozicijo, ki je zahtevala nadaljevanje sej Narodne skupščine, temveč je

odgodila Narodno skupščino do 19. t. m.,

češ, da je po težavnem delu okrog državnega proračuna potrebna počitka. Tako izdatnega počitka pač ni treba, ker je ljudstvo poslance izvolilo zato, da delajo in ne počivajo. Prihodnja seja Narodne skupščine bo torej 19. t. m. z dnevnim redom: obtožba proti notranjemu ministru Boži Maksimoviću. Za to sejo vlada med vsemi političnimi krogi največje zanimanje, ker ni izključeno, da bo povzročila resnejšo vladno krizo.

Sploh se nahaja

vlada v stalni krizi,

in to največ zaradi notranjih sporov v radikalni stranki, v kateri se obe struji, pašičevci in uzunovičevci, prepirata za vodstvo stranke in skušata vsaka na svoj način rešiti sedanjí kritični položaj spričo nezadostne vladne večine. Pašičevci hočejo novo vlado predvsem z Davidovičevimi demokrati, dočim uzunovičevci želijo ponovne zveze z radičevci. Razen tega zahtevajo pašičevci

tudi odstop ministrskega predsednika Uzunoviča in zlasti notranjega ministra Maksimoviča. Teh dveh pašičevci nočejo v novi vladi.

Pri vsej tej politični zmešnjavi

naši klerikalci ne igrajo nikake pomembnejše vloge

in jih pri vseh teh kombinacijah za novo vlado prav malo uvažujejo. Prav mogoče je, da bo naša SLS pri eventualni novi vladi sploh obsedela, kar bo zanjo tem bridkeje razočaranje, ker je sedaj za čast vladovanja glasovala tudi za skrajno pomanjkljiv državni proračun. «Zamorec je storil svojo dolžnost, zamorec naj gre,» se glasi znani izrek, ki ga bodo bržkone občutili klerikalci na svoji lastni koži. Glasovali so za proračun in sedaj jih radikali lahko zopet puste.

Z neprestanimi večjimi in manjšimi vladnimi krizami se samo zavlačuje delo, zlasti

vpripravljanje izenačenja neposrednih davkov,

katji le pravilno izenačenje davčnih bremen po vsej državi in primerno omiljenje visokih davkov je prvi pogoj za izhod iz sedanjega težavnega gospodarskega položaja. Drobne davčnih olajšav, ki nam jih daje novi finančni zakon, ne bodo pomagale, saj se na drugi strani povišujejo davki baš gmotno najslabše stoječim slojem. Tako bodo

plačevali višje davke delavci v državnih in samoupravnih podjetjih.

Isto tako so povišani davki slabše plačanim zasebnim nameščencem. Vrh vsega pa je še iz državne službe odpuščena velika množina delavcev in nameščencev. Naša klerikalno-radikalna vlada tlači siromaka in povečuje bedo, katere je bilo že doslej mnogo preveč. Teh siromakov pride razmeroma največ na Slovenijo. Za vse to so glasovali naši klerikalci, ki so imeli vedno polna usta skrbi za malega človeka. Zaradi tega bosta prizadeta tudi naš kmet in obrtnik, ki bosta zaradi naraščajočega siromaštva delavstva in uradništva izgubila mnogo odjemalcev za svoje blago, s čimer bodo padale tudi cene obrtniškim izdelkom in kmetijskim pridelkom. In končno, kam naj se denejo vse te stotine od-

ki mu ga je pred odhodom zaklenila v omaro. Na sredi veže je ležala sekira med deskami in konci lesa. Razbil jo je, da je prišel do pijače.

«Na, vlačuga, pij!» jo je nahrullil. Divje so mu žarele izbuljene oči, vsaka poteza na njegovem obrazu je kričala: pijanec!

«Ne pijem žganja,» ga je odklonila.

«Pij!» se je zadril ter ji tiščal kozarec pred usta. «Pij, sicer te zadavim!»

«Saj veš, da ne pijem, Martin.»

«Moraš!» Siloma jo je hotel zgrabiti za glavo ter izliti vanjo žgano tekočino.

Lojza se mu je izvila in ušla. Videč, da ni mogel izvršiti svojega namena, je pobral sekuro ter jo je vrgel za njo. Tulil je, da jo bo razsekal na drobne kose. Ustavili so ga sosede ter pomirili.

Odzdaj so bili slični prizori pri Urbincu na dnevnem redu. Mož se je vdal brezdelju in je razen tega postal pravcati podivjanec. Kadarkoli sta z ženo zadela skupaj, jo je brnil ali udaril; ranil jo je celo na glavi in ves njen život je nosil številne odtise njegovih udarcev. Vaščanom se je smilila uboga žena, njeni najhujši nasprotniki so obsojali možovo ravnanje. Mnogi so ji svetovali, naj mu vzame gospodarstvo ter ga prekliče kot zapravljivca, kar ji bo sodišče nedvomno ugodilo.

O tem je zvedel Martin, še preden je žena začela razmišljati. V gostilni, kjer je sitnaril, so mu nagajali, da mu bodo kupili «kikljo», ako se ne poboljša. Tako so se ga sicer hitreje odkrižali, toda na Lojzo je izlil svojo jezo.

«Gospodarstvo mi hočeš vzeti? Preklicali me boste? Le poskusi, boš videla, po čem bo dišalo,» je rohnal in tolkel po mizi.

«Nič še nisem ukrenila. Nikar ne razgrajaj!»

«Seveda, molčim naj, ko me zalezuješ in strežeš po življenju. Roke naj držim navzkriž in pustim, da me vržeš med staro šaro. Nekoč si me osleparila, a zdaj se bo obrnilo.»

«Martin, kam si prišel? Kam smo prišli?»

«Tja, kamor si hotela. Osat si sejala in trnje si sadila...»

Milo je zajokala žena po teh besedah. Kakor v omedlevici se je sesedla na klop — zasmilila se je celo brezsrčnežu, ki je odložil kol, s katerim je mislil zamahniti. Peklensko se je zarežal, videč, da jo je bolj živo zadel z besedami, kakor bi jo bil mogel zadeti s topim orodjem.

«Le jokaj,» je govoril s satanskim posmehom. «Morda ti bo laže, ko se izjokaš; krivice pa, ki si mi jo storila, tudi solze ne bodo oprale...»

«Usmiljenje, o Bog, prizanesi!» je ihtela v obupnem joku. «Oh, nič... Le bij in sekaj, saj sem zaslužila...»

«Nobena kazen ni premajhna za tvojo pregreho. Le spokori se, da ne boš trpela na onem svetu...»

Kdo ve, kako dolgo bi jo bil še mučil z ostrim očitanjem, da ni vstopil deček z zavitek pod pazduho.

«Mamica!» je vzkliknil. «Moja mamica!»

«Martinček!» Mati je za hip pozabila vso bolelost in vstala, da objame svojega edinca

po dolgem času njegove odsotnosti. Z rokvom si je otrla solze, pod katerimi se je bridko smejala ljubeznivo materinsko lice.

«Kdo si in kaj iščeš tukaj?» Z vihtečimi pestmi je planil Urbinc med ženo in dečka, da prepriči njuno zbliznanje.

«Martinček je,» ga je skušala pomiriti.

«Ali ne poznaš otroka?»

«Mojega otroka — si hotela reči... Vte-lešeno grozo moje nesreče... sad greha...»

«Ne govori tako vpricho njega...»

«Poberi se izpred mene!» je siknil razkačen proti fantu, ki se mu je plaho umaknil.

«Ven iz moje hiše, zate ni prostora pod mojo streho!»

«Pusti ga, Martin. Na počitnice je prišel.»

«Pri nas ne počivamo. Pojdi, odkoder si prišel!»

Deček je otožno pogledal mater, ki je stala kakor okamenela ter se ni upala geniti se v njegovo obrambo. Čudil se je tej spremembi, zakaj prej ni bilo takih izgredov v domači hiši.

«Vsaj nocoj naj ostane,» se je naposled opogumila. «Jutri ga bom odpravila, ako že mora iti...»

«Takoj naj beži, da ga ne vidim. Moje ime ste mu dali, a jaz ne maram takega naslednika. Denite ga, kamor hočete, samo meni naj se ne prikaže...»

«Kam pa naj grem, mamica?» je fantič pretresljivo zajokal. «Nocoj ne morem nazaj v mesto.»

«Pojdi, kamor hočeš. Samo izgini, da se ne izpozabim...» Togotno je sunil z roko, da bi ga pahnil skozi vrata.

puščenih siromakov? Mnogo med njimi je kmetov in hčerk. Zato se bodo ti morali v znatnem številu vrniti domov na borna posestva in stradati doma.

Napeto razmerje med našo državo in Italijo se je popolnoma umirilo in se je dosegel

sporazum za neposredna pogajanja med Beogradom in Rimom.

Na kakšni podlagi se naj vrše ta pogajanja, še ni določeno. Angleži pravijo, da bi Jugoslavija morala odobriti nettunske pogodbe, ki za našo državo niso ugodne, a glede zaščite albanske neodvisnosti bi se morali skupno sporazumeti Jugoslavija in Italija. Precejšnja napetost v naših merodajnih krogih je povzročilo dejstvo, da je bila te dni podpisana prijateljska pogodba med Italijo in Madžarsko, o kateri je italijanski poslanik v Beogradu, Bodrero, takoj izjavil, da ni naperjena proti nikomur, torej tudi ne proti naši državi. Ali je to resnica, se bo pokazalo v bodočnosti. Vemo pač samo to, da Italiji ne moremo mnogo zaupati.

V Romuniji so se te dni politične razmere zelo napele, ker je

na smrtni postelji kralj Ferdinand,

a vprašanje prestolonaslednika še ni popolnoma rešeno, odkar je moral odstopiti kot prestolonaslednik Ferdinandov sin Karel. Na povratek Karla ni misliti, ker je sedanji romunski režim proti njemu. Kakor se glase nekatere vesti, je kralj Ferdinand, ki je, kakor znano, oče naše kraljice, že umrl.

S Kitajske prihajajo vesti,

da se severne čete uspešno upirajo prodranju Kantoncev.

Med Kantonci pridobivajo na moči nacionalisti, ki hočejo popolnoma omejit komunizem vpliv.

Upravičena skrb.

Ožbovt: «Videl sem v Ljubljani človeka, ki je popolnoma tebi podoben.»

Miha: «Tako, pa vendar nisi njemu vrnil tistih 1000 dinarjev, katere mi dolguješ že dve leti.»

Deček se mu je umaknil in bežal k sosedu, kjer je prenočil, drugi dan pa se je vrnil nazaj k teti v mesto. Mati ga je spremlila v dolino, poslovila sta se v glasnem joku.

V bridki zavesti osamelosti je sedel na hrastov štor ob parobju gozda in gledal za odhajajočo materjo proti Razorju, odkoder je bil tako neusmiljeno izgnan. Nežna otroška duša je bila zatopljena v otroško žalost. Predramil ga je mož, ki ga je rahljal prijel za ramo.

«Gospod Grivelj!» je deček jecljal v hipni zadregi in vstal v pozdrav.

«Martinek — Urbanov iz Razorja?» se je trgovec delal nevednega. «Pa tako objokan... Kaj se ti je pripetilo?»

Fant je povsili glavo ter ni ničesar odgovoril. Vedel je, da je grešno raznašati slabosti roditeljev. Trgovca je poznal le po imenu in zunanosti, zato mu ni mogel zaupati usodnega dogodka.

O tem pa je bil mož že dobro poučen. Plevelova Liza je prišla na vse zgodaj v prodajalno ter mu je razložila, kako je pijani Urbin zapodil fanta, ki je prišel na počitnice. — «Že od rojstva ga ne more videti,» je dejala. «Sam Bog vedi, kaj ima do njega...»

Njeno pripovedovanje je potrdilo dejstvo: videl ga je stopati ob materi mimo prodajalne s povescem pod pazduho. Nenavadno bled in upadel se mu je zdel ta otroški obraz. Iz njegovih ust je hotel izvedeti resnico brez pretiranih dodatkov. Napotil se je za njima in čakal na razstaneč. Izognil se je vrača-

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Čast, komur čast. Tudi državna cestna uprava je enkrat na vrsti, da jo pohvalimo. Banket ob državni cesti, ki spaja oba Logatca, je bil že res potreben, da ga vzamejo cestarji v roke. To se je zgodilo zadnje dni v veliko zadovoljstvo pešcev in kolesarjev. Sedaj je stvar orožništva, da ne bo pustilo po banketu vleči vozov in goniti živine. — Z naraščanjem toplote pada zanimanje občinstva za javne prireditve. Nedeljska predstava v Sokolskem domu je že pokazala prve take znake, čeprav je lepa igra zaslužila polno dvorano. Navzoči so pa prišli v polni meri na svoj račun. — V nedeljo bomo imeli zopet dvojno kinematografsko predstavo. Popoldne za otroke, zvečer za odrasle. Program bo še zanimivejši od zadnjega.

HOTEDRSICA. Naše prostovoljno gasilno društvo je predlanskim rešilo svojo najtežjo nalogo s tem, da si je postavilo svoj dom. Lansko leto je uredilo tudi stanovanje v domu, ki je oddano pod ugodnimi pogoji. Na letošnjem občnem zboru je bil izvoljen nov odbor z agilnim tov. Karlom Brusom na čelu, ki nam jamči, da se bo društvo krepko lotilo tudi drugega, zelo važnega vprašanja, to je izpopolnjevanja opreme in orodja, ki danes še ni zadostno, da bi moglo društvo v primeru sile brezhibno funkcionirati. V ta namen bo priredilo društvo na velikonočni ponedeljek Molierovo komedijo «Namišljen bolnik», po predstavi pa prosto zabavo s plesom. Tudi pravi pristni domači pirhi bodo na prodaj. Domače občinstvo zna ceniti človekoljubno delo našega gasilstva, zato bo gotovo v obilnem številu prihitelo k predstavi. Upamo pa, da tudi tovariši iz Rovt in Logatca ne bodo izostali. Na veselo svidenje!

ZIBERSČE. Zopet se bližamo volitvam, to pot občinskim. Mežnarjev iz Rovt že zbira svoje pristaje, se sestaja z njimi ter določa kandidate. Mi nimamo prav nič proti temu, samo če bo tudi on za nas davke plačeval. Dokler bomo pa mi zapisani v davkarji, bomo hoteli tudi sami odločevati, kdo bo naš zastopnik v občinskem odboru. Sploh pa ne vemo, kaj ima politika opraviti v občinskem odboru, kjer naj bi se reševale same gospodarske zadeve.

joči Urbinki in stopil neopažen pred mladenciča.

«Zakaj si tako žalosten?» je nadaljeval ljubeznivo, zroč mu prav od blizu v oči. «Taki se dijaki ne vračajo s počitnic... Meni lahko popolnoma zaupaš. Laže ti bo pri srcu, ako mi razkriješ bolečino. Govori, dečko, med nama bo ostalo...»

Martinek se je opogumil in pričel: «Oče so me zapodili... Prišedši domov sem našel jokajočo mater, ki so me hoteli objeti, tedaj pa so planili med naju in preprečili njen namen. Srdito so mi pokazali vrata in namerili s pestjo. Kdo ve, kaj bi se bilo še zgodilo, ako bi se ne bil pravočasno umaknil.»

Globoko je ganilo trgovca dečkovo pripovedovanje. «Revček!» ga je sočutno pobožal. «In zdaj greš nazaj, seveda, k teti na velikonočne praznike?»

«Moram. Sinoči sem spal pri sosedu. Uboga mamica!»

«Smiliš se mi, dečko, smiliš. In mamica tudi, prav odkrito jo pomilujem. Vendar ne jokaj, morda bom našel lek za vajino bolečino. Tu imaš stotak za pirhe. Pojdi sedaj in priden bodi!»

Solza hvaležnosti je kanila na trgovčevo desnico in zapekla trgovca kakor tleča iskra globoko v srce. Ponovno se mu je zbudila vest z ostrimi očitki sokrivde na dečkovi usodi. «Popravi, kar si zagrešil,» mu je rekel tajen glas. «Nikar ne odlašaj!»

Crne misli so se začele poditi po njegovem obzorju. Rodil jih je satan, ki mu je skoval načrt ter ga ni več pustil iz svoje oblasti.

ŽIRI. Ker se je z delom pri popravilu elektrarne malo zakasnilo, to gotovi krogi izrabljajo, češ, da preti gospodarski polom in da so v nevarnosti tudi domače hranilnice. Ker take zlobne in kaznive govornice utegnejo škodovati domačim potrebnim in koristnim zadrugam, posebno pa vsem onim, ki uživajo kredit, se bodo raznašalci teh vesti zasledovali in tirali pred sodišče. Električna družba je podjetje in organizacija za sebe, pri kateri so zainteresirani tudi gospodarski krogi izven Žirov. Zaradi tega se dela in gleda na to, da se bo ta zadeva povoljno rešila brez težkih gospodarskih posledic. Hranilnice pa sploh niso v nikaki zvezi s to družbo in je denar pri njih popolnoma varno naložen. Umljivo pa je, da se ne more vsem takoj izplačati, ako se pričnejo vloge brez potrebe od-povedovati in dvigati. Posledica tega je le, da je treba izterjavati one, ki so dolžni, in trpi po nedolžnem gospodarstvo prizadetih. Nestrpní vlagatelji škodujejo tudi samim sebi, ker po nepotrebnem jemljejo na ta način zavodom ugled.

DRAŽGOŠE. Pri nas poteka življenje enakomerno v bratski slogi, edinole g. župnik je politično vedno nemiren. Pred volitvami v oblastno skupščino je sklepal velikonočno izpraševanje za moše, pri katerem je pa po par verskih besedah takoj prešel na politično razglabljanje, pri čemer se je posebno odlikoval z napadi proti «Domovini», «Jutru» in ostalim naprednim listom. Prepričani smo bili, da bo po volitvah nastopil zopet mir, toda še danes mu ne da miru, da se ne bi zopet spravil na našo ljubo «Domovino», «Jutro» in napredna društva. Kadar grmi v cerkvi proti «Jutru» in «Domovini», povzdigne svoj glas do take moči, da se mora zbuditi sleherni ženica, čeprav je prej dremala in spala v zadnji klopi. Opozarjamo dušnega pastirja na svetopisemski izrek: «Kar boste sejali, to boste želi.»

BOŠTANJ OB SAVI. (Smrtnakosa.) V nedeljo 3. t. m. je neizprosna smrt iztrgala iz naših sokolskih vrst brata Lojzeta Možica. Njegova zadnja pot je imela kljub lepemu delavnemu dnevu obilo spremstva, kar priča, da nam je bil vsem zelo priljubljen. Društveni starosta brat Al. Drmelj se je ob njegovem grobu z ginljivim nagovorom poslovil od pokojnika. Brat Lojze, snivaj sladko, mi Te bomo ohranili v lepem spominu. Tvojim žalujočim svojcem iskreno sožalje!

«Moža Martina moraš odstraniti, v njegovi smrti je rešitev,» mu je bučalo po ušesih in tolklo na srce. V strašni luči je gledal trpljenje nesrečne Urbinke in podivjanost njenega moža.

«Uniči ga, ni ga škoda,» mu je šepetala izkušnjava. «Kakor odsekaš trn in izruješ plevel, tako lahko izločiš hudobneža iz človeške družbe...»

«Tega ne smeš storiti,» mu je prepovedal rahel opomin. V živih barvah mu je pokazal posledice grešnega dejanja in maščevanja razžaljene narave zavoljo seganja v njene pravice.

«Samo ta pomoč je izdatna,» je zmagoval hudobec v njegovem srcu. «Vsak drug izhod je zaprt in nedostopen. Sredstvo, ki sem ti ga pokazal, je učinkovito. Nekaj kapljic v vino ali v žganje in smoter bo dosežen...»

Trgovec je obtičal v mreži peklenskega zapeljivca. Vsi dobri opomini, zadušeni po vplivu tajne zlobne sile, so molčali v njegovi vesti, ko je stopal po praznikih nekega poznega večera proti Urbincu v Razorje. V kuhinji je brlela svetiljka, Lojza je stala pred ognjiščem in zlagala umito posodo na polico. Oprezno se je ob zidu splazil do okna in potrkal na šipo.

«Kdo je?» se je oglasila, pustivši delo.

«Jaz,» je spregovoril ter odrinil priprto okno.

«Zakaj ste prišli?» je vzdrhtela v silnem strahu.

«Rešit sem te prišel...»

(Konec prih.)

RIBNICA. Umril je 29. marca t. l. v Podsteneh pri Ribnici v 88. letu starosti daleč naokoli znani mlinar, žagar in posestnik g. Ivan Sadnik. Bil je vzoren človek dela in dober, po napredku stremeč gospodar. Naj v miru počival!

DOBLIČE PRI ČRNOMLJU. Nedavno sem srečaval ob cesti in na potih učence, ki so šli iz šole. Nihče izmed njih me ni pozdravil, pač pa so se čuli zaničljivi posmehi in vpitje: «Fej te bodi, fej te bodi!» Zaradi tega bi prosil učiteljstvo in gospoda kaplana, naj učence malo bolj trdo primejo in jih odvadijo teh grdih navad. — Popotnik.

DRAMLJE. Dne 2. t. m. se je vršil pri nas sejem, na katerem se je prodalo nad polovico prignane živine. Opazili pa smo, žal, kakor že večkrat, tudi to pot, da se zlasti domačini premalo zanimajo za tukajšnje sejme. Na več ur oddaljenih sejmih se najde mnogo več drameljske živine kakor na domačem. Da so s tem zvezani mnogo večji stroški kakor doma, tega marsikateri posestnik ne pomisli. Tudi občina bi lahko imela lepe dohodke, ako bi se sejmi spravili spet na isto stopnjo, na kateri so bili svoječasno. Prostor je zelo pripraven in od postaje Sv. Jurij ali pa Ponikva oddaljen samo eno uro hoda. Zeleti bi tudi bilo, da se merodajni krogi pobrigajo, da bi dobili še nekaj sejmov več, kajti zadnji sejem je pokazal, da tudi v Dramlje pridejo kupci iz oddaljenih krajev. V jeseni 22. oktobra t. l. se bo vršil zopet sejem. Tukajšnjim kmetovalcem polagamo že sedaj na srce važnost dobrih sejmov in upamo, da bodo znali to upoštevati. — Končno še pripomnimo, da je bilo žrebanje ugank, katero bi se moralo vršiti na zadnjem sejemu, odloženo, ker se ni prijaviло zadostno število reševalcev.

GRAČNICA PRI RIM. TOPLICAH. (Smrt na kosa.) V torek 29. marca t. l. je umrla v cvetu svoje mladosti, stara komaj 22 let, dobra mladenka Helena Flisova. Pokojnica si je s svojo prijaznostjo in miroljubnim značajem osvojila srca vseh, ki so jo poznali. Naj ji bo zemljica lahka, rodbini pokojnice pa iskreno sožalje!

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. V mesecu februarju t. l. je bil sv. misijon v fari Sv. Miklavž pri Ormožu. Eden misijonarjev je pridigoval v naslednjem zmislu: «Sami ste krivi, da se mučite ter s težkimi žulji služite svoj kruh, da je tako pomanjkanje denarja, da morate Vaše pridelke

prodajati po nizki ceni, kar pa kupite, morate plačati drago, da plačujete visoke davke itd. Vse to je kazen za greh, vse to je božja kazen.» — Tako begajo uboge posestnike, viničarje in delavce, ki so volili SLS. Misijonar se pač ni zavedal, kaj vse je SLS ljudstvu pred volitvami obljubovala, kake ugodnosti bo dosegla, če bodo volili SLS. Te obljube so kar zmrzile, odkar je SLS na vladi. Drobline, ki jih bomo dobili, so ničeve. Še voditeljem SLS bi svetovali, naj se izgovarjajo na božjo kazen, ako nam ne bodo znali pomagati. — Nadalje imamo omeniti še naslednje: Oskrbništvo pri nemškem viteškem redu na Kogu pri Sv. Bolfenku pri Središču, kjer ima red velike vinograde, je znatno prikrajšalo zaslužek delavcem. G. oskrbnika, ki je duhovnik, vprašamo, zakaj se je to zgodilo.

VELIKA NEDELJA. Obče znano je in čestokrat čitamo v naprednih časopisih, da se naša duhovščina kaj rada spoditika nad naprednimi listi ter v to svrhu izrablja prizivce in spovednice. Posebno mnogo morata tozadevno prestati «Jutro» in pa ljuba «Domovina». Naša gg. župnik in kaplan pa imata v tej zadevi druge pojme, kajti nedavno sta skozi tri nedelje in praznike po opravljeni pridigi molila za srečno širjenje «Domovine» in srečno zveličanje njenih naročnikov. In res, njuna molitev je bila uslišana in rodila lep sad, ker vsak teden priroma v našo faro več «Domovine». Ljudem se je začelo svitati in začeli so misliti z lastnimi možgani.

ORMOŽ. «Slovenski Gospodar» od 10. marca t. l. prinaša pod naslovom «Pozor, vsi obrtniki» članek predsednika g. Posavca iz Trgovišča, v katerem nas obrtnike svari pred nekimi okrožnicami samostojnih demokratov v Ormožu. Z vsem poudarkom moramo na vsa usta povedati, da se do sedaj samostojni demokrati v Ormožu niso vtikali v naše obrtne strokovne stvari, ne v snovanje obrtnih zadrug, kakor to dela g. Posavec, ki hoče vso obrt poklerikaliti. Zadruga oblačilnih strok v Ormožu, komaj ustanovljena, že prireja prikrojevalni tečaj v Ormožu, Posavčeva zadruga pa še do danes kljub dvajsetletnemu obstoju ni storila ničesar pomembnega. Ali še ni dovolj g. predsedniku, če ga člani zadruge na občnih zborih javno napadajo, da računaj za spričevala kar po 1000 kron in da izdaja taka spričevala tudi za šušmarje, ki se obrta niso nikdar izučili? Mi obrtniki nočemo v obrtnih zadevah

politike in jo odklanjamo, mi hočemo strokovno delo in obrt! To si zapomnite, g. predsednik. — Obrtniki ormoškega okraja.

SV. ANDRAZ V HALOZAH. (Smrt na kosa.) Tukaj je bil dne 1. t. m. lep pogreb, katerega so se udeležili Leskovčani in tudi drugi v ogromnem številu. Pokopali smo našega prijatelja, člana tukajšnje Čitalnice in poverjenika «Vodnikove družbe» za Gruškovje, gospoda Vilčeta Bevka iz Trdoboje. Bil je to splošno priljubljen, tih napredni delavec, ki nam ga je kruta španska bolezen vzela komaj 24 let starega. — Bodi mu blag spomin, njegovim sorodnikom naše iskreno sožalje!

SV. BENEDIKT V SLOVENSKIH GORICAH. (Smrt na kosa.) Tukaj je umrla 14. marca t. l. blaga žena in mati Magdalena Vakajeva v 63. letu starosti. Pokojnica je vse svoje življenje imela s trnjem poslano, a sedaj je njenega trpljenja konec. Blag ji spomin!

KURŠENCI. Naši klerikalci so zelo čudni ljudje: na eni strani se ženejo seveda za SLS, na drugi strani pa pomagajo pucljevcem. Pred volitvami so obetali to in ono in tudi to, da bodo vse ceste v dobrem stanju, ko bodo oni v vladi. Sedaj pa je SLS v vladi, a še ni storila ničesar in tudi ne bo. Oglejmo si cesto, ki gre od okrajne ceste po Kuršencih k Mali Nedelji. Ta cesta je v takem stanju, da se skoro ni mogoče voziti po njej. Poleg te so vse ceste v radislavski občini v zelo slabem stanju. Cesta, ki vodi iz Preceincev v Kokoriče in Berkovec, je s kuršensko sestra, samo da je ta še slabša. Kakor vse ceste v radislavski občini, je tudi ta potrebna poštene nameti. — Na Marijin praznik je naš g. kaplan spet počrnil «Domovino». Uboga «Domovina», če prideš v spovednici na uho gg. kaplanu ali župniku, je siromak tisti, ki je nate naročen. Predragi čitatelji in čitateljice «Domovine», le krepko nabirajte nove naročnike «Domovine», ker s tem boste klerikalcem žrjavico vsipavali na glavo.

Najhujše pri nesreči.

Gašper: «Kaj si tako žalosten, prijatelj?»
Melhijor: «Mojeja kompanjona je vlak povozil.»
Gašper: «Nesreča nikdar ne počiva.»
Melhijor: «Najhujše pa je to, da je imel mojo obleko na sebi...»

Ivan Albrecht:

Prva ljubezen ne zarjavi

(Dalje.)

IV.

Cokljač je bil tesač, par let starejši od France, vojak po telesu, sicer pa ko vosek mehak. Bil je doma iz četrte ure od Gričev oddaljenega Trstenika, samotne naselbine v gozdu. Starši njegovi so sicer imeli dokaj velik grunt, ali imetje je bilo zadolženo, otrok pa ko jagod na roženvencu. Tako so komaj rili dalje. Čim se je otrok malo odrepel, je moral delati, kakor hitro pa se je zavedel, si je vsak sam izbral svoj poklic.

Janez, najmlajši, je postal tesač. Leto in dan združen z gozdom je bil svoje vrste človek. Vse ptice je poznal po perju in ločil po glasu, vsaki živali je vedel pravo ime, poleg tega pa je poznal nębroj lečnih korenov in zelišč, tako da se je starim zdel za svoja mlada leta nekoliko preseren in malo preveč moder.

Za družčino Janez Cokljač ni bil vnet. Med vrstniki mu je bilo dolgčas, kadar je po naključju zašel med nje. Billi so zanj vsi preživahni, medtem ko je bil on počasen v besedi in neokreten, ko da vedno preklada hlode in trame ali enakomerno vihti plankačo.

Njegov edini prijatelj je bil Smrekarjev Tine v Gričih, čevljar in veseljak, kakor jih je malo. Sicer res Cokljačev Janez sovražnikov ni imel, vendar tudi ni poznal napram

drugim prijateljstva, ker se ni mogel nikomur razkriti in ne na nikogar navezati. Edino Tinetu je popolnoma zaupal. Tine je namreč znal govoriti tako gladko in prijazno, da se je človek kar upijanil ob njegovi besedi. Poleg tega je vse čutil in razumel. Samo da je človek spravil iz sebe besedo ali dve, pa je Tine že vedel, kaj misli in kaj hoče. In to je bilo za Janzeo kakor nalašč. Ostal je lahko v svojem miru, pa se je le razodel, kolikor je bilo potrebno, da se čutil olajšanega, kadar ga je kaj težilo.

Tako je tedaj Janez iz svoje samote zagledal Franco takrat, ko je služila pri Lebanu. V cerkvi jo je zagledal, praznično oblečeno, ko je stala med dekleti, med cvetjem cvet. In zgodilo se je, da je jel po maši postajati pred cerkvijo kakor drugi fantje. Tudi viržinko si je včasih našgal in srebrno verižico si je kupil, tako na pet stremenc s srčki in s to arji. Kadar je prišla iz cerkve Franca, ga je zaščegetal v grlu, da je moral zakašljati. Ko pa je šla mimo, je bil rdeč v lica.

Rekel dolgo ni nič. Ko pa je bil v gozdu sam, se je večkrat naslonil na plankačo in kakor izgubljen strmел med drevje. Izmed zelenega vejevja so se mu včasih nasmehnile Francine prijazne oči. Spustil je plankačo, stopil korak naprej in hotel reči besedo v pozdrav, pa ni bilo France nikjer. Na veji kje se je pozibala veverica, ptica se je splašila in odrlela izmed grmičevja, sicer pa je bil Janez sam, čisto sam... Še hujše nego dnevi so bile noči. Premetaval se je po postelji, nastlani z mahom, toda spanja ni bilo. Šele proti jutru, ko se je že dramila zarja, je vča-

sih zatisnil oči. Komaj pa je zaspal, so ga že mučile neprijetne sanje. Včasih ga je Franca zasmehovala v snu, ko ji je z nerodno besedo razodeval svojo ljubezen, včasih ga je varala z drugim, včasih pa jo je videl bolno in pohabljeno, da se je razjokal spričo njene reve.

Ko se je predramil iz takšnih sanj, je bil vselej izmučen in potr. Le s trudom in težavo je potem opravljal svoje delo. To ga je polagoma izmučilo tako, da ni imel nikjer več obstanka. Odločil se je tedaj in stopil k Tinetu. Bilo je med tednom in Smrekarjev je debelo gledal, ko je stopil Janez v hišo.

«Kaj pa je tebe prineslo?»
«Tako — opravki», se je otrešel Janez. Smrekarjev je pomežiknil:
«Ej, Janez, meni se čisto zdi, da te nadlegujejo skušnjave.»

«Oh, no —»
«Reci mi, v katero si se zagledal?»
«Ali že veš?» se je zavzel Cokljač. «Ti si pa —»

«O, veš, Smrekarjevemu Tinetu ni mogoče prikriti nič. Pa menda ni Franca, tista.»
«No, saj —» je izustil Janez.

«Tak sem pravo povedal? Tisto, ki služi pri Lebanovih! — O, pridna je, pa še brhka tudi. Kako, ali si ji že kaj omenil?»

Janez je odkimal, potem pa prav počasi:
«Sem mislil, če bi se ti zdelo —»

«Da bi ti nasnubil?» je hitro povzel Tine.
«Zakaj ne, saj beseda ni konj. Jaz čisto rad. Kako pa misliš? Ali naj ji rečem kar sam — ali bi šla skupaj?»

«Kakor misliš. Ti bi boljše —»
«Bom pa, no,» je obljubil Tine.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

DVA HUDA SOVRAŽNIKA NAŠEGA KMETIJSTVA.

Dva sovražnika imamo, ki sta silno škodljiva in katera je treba na vso moč preganjati, ker nam prizadevata neizmerno škodo. To sta rjavi hrošč, ki nam prizadeva kot črv v zemlji ogromno škodo na različnih sadežih, in v zadnjem času tako imenovani grozdni sukač ali grozdni molj, ki mu pravimo tudi seneni in kisli črviček, in ki nam lahko uniči tudi vso vinsko letino, kakor se je to že zgodilo v Nemčiji in drugod.

Škodljivost rjavega hrošča poznamo vsi, toda njegove škode, ki jo dela kot črv v zemlji, se še zmeraj premalo zavedamo in jo prenizko cenimo. Temu našemu škodljivcu so podvrženi vsi sadeži brez izjeme. Zato je naša dolžnost, da ga preganjamo z vsemi silami. Mlado in staro mora v ta boj.

Letos imamo zopet kebrovo leto. Na milijarde hroščev bo letalo po našem drevju in se tam paslo in plodilo. Na milijarde bo nove zalege v zemlji, ki bo začela svoje pogubno delo na rastlinskih koreninah že letošnje poletje in ki bo trajala zdržema dve leti in pol. Uničujemo hrošče, da bomo zatrhli tudi njegovo zalego in črve! Vse, kar more, naj se loti tega našega sovražnika. Uničujemo ga povsod in z združenimi močmi, da bo kaj zalego. Vse mora v boj, da se ga po možnosti rešimo. Z otresanjem in pobijanjem v zgodnjih jutranjih urah ga moramo že v prvih dneh zatirati in dotlej, dokler leta.

Drugi sovražnik — grozdni molj — nastopa po vinskih krajih in dela škodo najprej na grozdnem zarodu (kabrnkih) in pozneje še enkrat na kislem grozdju, ko so jagode tako debele kot grah. Znanstveno je ta črviček mala in gola gosenica od metulja, ki ga imejemo grozdni sukač in ki nastopa dvakrat v letu in v dveh oblikah: kot enopasasti in kot pisani grozdni sukač. Oba metuljčka sta tako majhna kakor je žitni molj in živita in se preobrazujeta tudi podobno, le s to razliko, da se preobrazujeta po dvakrat tekom poletja. Prvi metuljčki, ki se prikažejo od srede

majnika naprej, nam zaležejo senene črvičke, ki razjedajo grozdni zarod. Godi se to ob času senene košnje; odtod tudi ime seneni črviček. Iz teh črvičkov nastanejo novi metuljčki, ki se prikažejo pričetkom julija in ki zarezajo nove črvičke, ki se pasejo na zelenih jagodah in ki jih imenujemo zaradi tega kisli črviček. Ta škoda, ki jo dela molj kot seneni in kisli črviček, utegne postati tako velika in tako opasna, da gre tudi lahko vsa letina po zlu. Proti temu škodljivcu ni druge pomoči kakor pravočasno in dosti zgodnje zatiranje z «curania-zelenilom», katerega se morajo poprijeti vsi vinogradniki od kraja, da bo kaj zalego. Kako je ravnati z «curania-zelenilom», bo naš list prihodnjic poročal. Važno je, da se že sedaj pripravljamo na boj proti obema sovražnikoma!

IZVAŽANJE PLEMENSKE ŽIVINE V JUŽNE KRAJE.

Naša živinoreja trpi zaradi pomanjkanja dobre kupčije. Kar pokupijo mesarji pa domači prekupci, to je vse. Manjka nam kupčije navzven, v druge kraje in dežele in zato je tudi cena živini tako nizka.

Proti severu bo težko prodirati, ker so ti kraji bolj bogati na dobri živini in ker se danes sami bore za povzdigo živinske kupčije. Za nas velja kupčija na jug, kjer imajo slabšo živino kakor je naša. V zadnjih letih je začelo kmetijsko ministrstvo nakupovati po naših krajih mlade plemenjake za južne kraje. Zadnji čas se je prodalo tja že tudi nekaj telic in krav. S to kupčijo je treba nadaljevati. Vprašanje nastane tudi, ali ne bi kazalo, da se tudi sami ganemo in da sami nekaj storimo za povzdigo te kupčije. Poglejmo v druge države, kako iščejo kupčijskih zvez z drugimi kraji, poglejmo v Rusijo, kaj so že tam storili za vpeljavo svoje živine v Solun itd.

Dosedaj se je izvozilo v južne kraje naše države nekaj plemenske živine iz dolenskih krajev, iz velikolaškega in ribniškega okraja. Ravno tako bi se dala izvažati tudi živina z Gorenjskega, ker je tudi ta živina dobra za gotove okraje na jugu, saj je pingavska živina vsestransko porabna in trdna za spodnje kraje. Po teh krajih bi morali delati propagando za našo plemensko živino in gotovo bi se našli odjemalci zanjo. Samo doma čepeti in čakati na vnanje kupce, to je premalo. Živina mora ven in to skrb moramo prevzeti sami.

Doma se je pa pečati v prvi vrsti s plemensko živinorejo. To rejo moramo vstaliti, da pridemo naprej in da bomo lahko oddajali plemenske živine. Mešana reja ni zato, pa tudi ne dosedaj običajna reja od sejma do sejma. Skrbimo, da bo dosti krme. S tem bomo dosegli glavni pogoj za vstajenje domače reje. Krma naj preostaja, ne pa da nam zmanjkuje in da moramo zaradi tega menjavati s številom živine. Le tako pridemo do pravega cilja v živinoreji. Nikdar se nam pa to ne posreči, če bomo redili živino, ki je mešana krvi, in če bomo tako menjavali živino kakor delamo dandanes po mnogih krajih naše dežele.

Za izvoz čistokrvne živine je slednjič skrbeti tudi s prirejanjem plemenskih sejmov. Take sejme moramo skrbno vprizoriti, da privežemo vnanje kupce na se in da povečamo krog odjemalcev.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na svetovnih tržiščih pretežno prevladuje nagibanje k slabljenju cen. Na novosadski blagovni borzi so bile 5. t. m. za 100 kg na debelo naslednje cene: pšenica 305 Din, oves 177-50 dinarjev, turščica 154 do 160 Din, moka «0» 465 dinarjev.

ŽIVINA. Na naših slovenskih sejmih v splošnem ni opaziti posebnega spreminjanja cen. Na hrvatskih sejmih so minuli teden cene teletom malo popustile, dočim se svinjam trdno drže. Na zagrebškem sejmu v minulem tednu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: voli prvovrstni 9 Din (izjemni 9 do 10 Din), drugovrstni 7 do 8 Din; biki 7-50 do 8 Din; krave prvovrstne 6-75 do 7 Din, drugovrstne 5 do 6-25 Din; junice prvovrstne 6 do 7 Din, drugovrstne 4-25 do 5-25 dinarjev; teleta 8 do 10-50 Din (zaklana 10 do 12 Din); pitane svinje 14 do 14-50 Din (sremske zaklane 19 do 20-50 Din, do 1 leta 12 Din. Konji vzorni in tovorni 3000 do 14.000 Din za par po kakovosti.

KRMA. Na mariborskem trgu so bile za 100 kilogramov naslednje cene: seno 75 do 90 Din; otava 90 do 95 Din; slama 35 do 40 Din.

Sejmi

8. aprila: Cerklje, Brunk, Braslovče, Spodnje Gorje, Trojane, Sv. Gotard, Lemberg.

Janez se je zahvalil in potolažen odšel. Ko je tisti dan spet vzel planko v roko in začel tesati, je šlo kar samo, tako je bil dobre volje. Komaj je čakal nedelje, tiste nedelje, ki naj odloči njegovo srečo. V Tineta je zaupal. Bil je trdno prepričan, da mu uspe vse, česar se loti.

Ko se je zaspavala prva zora usodnega dne, je bil Janez že na poti v Griče. Oblekel se je posebno praznično in sploh poskrbel, da je bil kar najbolj prijeten in prijazen. Zavil je kar k Tinetu in še celo za pijačo je dal.

«Zdaj, kako —»

Tine je iz teh dveh besedi izvedel, da hoče biti Cokljač kar brž na jasnem. Zato se je še pred mašo odpravil k Lebanovim in poiskal Franca.

«Ženina imam zate», ji je dejal, ko ji je že povedal vse, kar gre za tako priliko o vremenu, letini in drugih sličnih važnostih.

«Zame?»

Franca je nekoliko pomislila, pa ni mogla slutiti, kdo naj bi se potegoval zanjo.

«Čeden fant, zastaven, priden, varčen», je našteval Tine kakor v litanijah.

«Ali si se na pamet naučil?»

«Kar je res, je res! Sama boš rekla, da je res.»

«Kako, saj ga ne poznam?»

«Kaj ga ne boš poznala? Iz Trstenika —»

«Čigav?»

«Ali še zdaj ne veš?» se je izognil Tine.

«Pa ne Cokljačev?»

«No, vidiš, saj sem vedel, da nisi res tako slepa kakor se delaš —»

«Kateri pa?»

Smrekarjev je bil zadovoljen, ko je spoznal, da je v dekletu obudil radovednost. «To je že pol zmage», je pomislil in bodril:

«Ugani!»

«Oh, kaj! Saj tako ni nič!»

«Kaj, Cokljačev Janez da ni nič?» je skoraj užaljeno oporekal Tine.

«A, Janez —»

«No — in?»

«Nič ne rečem?»

«Ali ni pošten fant —»

«Saj nisem rekla, da ni —»

«In priden?»

«Kako si čuden! Ali sem rekla, da je len?»

«Potlej si zadovoljna, ali ne?»

«Kaj pomaga zadovoljnost?!»

«Kako misliš —»

Tinetu je jelo kar nekam zapirati besedo, tako čudno se je vedla Franca. Kar v tla je gledala, kakor da kaj išče. Včasih se je nasmehnila, včasih spet nekam čudno zresnila, prave in jasne besede pa le ni bilo mogoče izgovoriti iz nje.

«Ali imaš že izbranega?» je zaskrbelo Tineta.

Franca ga je nagajivo pogledala:

«O, saj veš, kako! Devet jih čaka name za vsakim vogalom.»

Potem resno:

«Nikar se ne norčuj iz mene, ko ti nič nočem!»

Tine se je začudil očitku, vendar ni maral več govoriti o tem.

Nekaj časa sta molčala oba. Franca je premišljevala. Res, Cokljačev Janez ni na-

pačen fant. Večkrat ga je že opazila, ko je šla iz cerkve. Bil ji je vedno všeč. Nekaj posebnega je na njem. Tako nekako miren je, tako pameten in ponosen, čisto drugačen, nego so navadno fantje. Biti Cokljačeva žena? ... Marsikatera bi ji zavidala takega moža! Ko hrast je orjaški in krepak. Lahko bi živela oba — — —

Tako se je razpletala v njenih mislih bujna slika družinskega življenja, dokler ni nenadoma zaskrbelo:

«Kaj pa, če pride nesreča?!»

Da, če pride nesreča ... V gozdu je človeku vedno za petami. Pri podiranju dreves: malo narobe se drevo zavije, kakšna veja ali celo veter ga lahko zanese, da ne pade prav. Pa bi se lahko zgodilo: Zjutraj bi šel Janez zdrav na delo, opoldne bi ji pripeljali mrliča.

Kakor led se je dotaknila ta misel.

Kaj naj bi potem začela ona sama? In morda bi bilo med tem že celo tudi kaj otrok. Ostali bi brez očeta, brez kruha in celo brez strehe, čisto brez vsega. Sirote, kakršna je bila ona, vsem ljudem v nadlego ... Ali je vredno?

«No, ali ne boš res nič —» jo je predramil Tine iz razmišljanja.

Franca ga je pogledala.

«Svojega nimam nič, veš, Tine —»

«Saj ima zdrave roke —»

«Ne rečem. — Pa to je tudi. Jaz sem še mlada in tukaj mi ni nič hudega. Njemu se pa tudi ne mudi. Pozdravi ga in mu reci, da naj še počaka —»

(Dalje prihodnjic.)

9. aprila: Slovenjgradec.

11. aprila: Moravče pri Kamniku, Velike Poljane, Višnja gora, Poljčane, Cankova, Ribnica (prevaljski srez).

12. aprila: Črnomelj, Sv. Jernej na Dolenjskem, Maribor (za živino), Ptujška gora, Šoštanj, Podčetrtek.

13. aprila: Loka pri Žusmu.

14. aprila: Rajhenburg, Laško, Stičina, Dolnja Lendava, Konjice.

15. aprila: Škocjan na Dolenjskem, Hotedrška, Borovnica, Slovenska Bistrica, St. Janž pri Dravogradu.

16. aprila: Križevci (prekmurski).

Kratke vesti

— Vplačevanje delnic Obrtne banke SHS.

Vpisane delnice se vplačujejo četrtletno. Za vsako četrtletje z izjemo 15. bodo vplačevali delničarji po 10 Din od delnice. Prvo četrtletje (april, maj, junij) se bo pričelo z 10. t. m. Za to četrtletje je treba vplačati obrok najkasneje do 30. t. m. Zamuda je dovoljena samo za 15 dni. Vse delnice, katerih obroki za prvo četrtletje ne bodo vplačani do dne 15. maja, izgube veljavo na ta način, da pride 25 % vrednosti v rezervni fond, 75 % se pa vrne lastnikom uničenih delnic. Vplačevanje delnic bo trajalo 15 četrtletij. Za 14 četrtletij se bo plačevalo po 10 Din za vsako vpisano delnico, za 15. četrtletje pa po 20 Din. Vplačuje se direktno pri Obrtni banki SHS v Beogradu ali pa potom čekovne položnice.

— VII. Ljubljanski velesejem (2. do 11. julija 1927). Rok za prijavo udeležbe na letošnjem velesejmu bo kmalu potekel. Takoj nato se bo pričelo z dodeljevanjem razstavnih prostorov in se bo moglo na pozno došle prijave ozirati le še, v kolikor bo razpoložljivega prostora. Vsak industrijec, obrtnik in trgovec, ki zna varovati svoj poslovni interes, razstavlja na Ljubljanskem velesejmu, ki omogoča solidno trgovanje in razpečevanje izdelkov. Udeležba na Ljubljanskem velesejmu je eno najuspešnejših sredstev, da si trdke povečajo svoje proizvajanje.

— I. pomladanski letni sejem v St. Jerneju na Dolenjskem za blago, živino, svinje, konje in sploh za vse blago se bo vršil 12. t. m., to je v torek pred Veliko nočjo.

— Živinski in kramarski sejem v Semiču se bo vršil 23. t. m. in ne 26. t. m., ker bo 26. t. m. enaki sejem v Metliki.

— Razstava pomočniških in vajenskih ročnih del v Brežicah se bo vršila od 16. do 18. t. m. (velikonočni prazniki) in ne, kakor se je javilo, od 17. do 24. t. m.

„EDINOST“ VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

OBLASTNI ODBOR ZDM ZA MARIBORSKO
OBLAST.

Da bo Zveza jugoslovenske demokratske mladine kos svoji nalogi, se je v zmislu sklepa I. rednega občnega zbora konstituiral v Celju 31. marca t. l. naslednji oblastni odbor ZDM za mariborsko oblast s sedežem v Celju: predsednik Drago Černe, podpredsednik Bratomil Rebek, tajnik Stanko Šolinc, blagajnik Josip Gorjane, odbornika Franjo Stiplovesek in Makso Stern.

Novi naslov za pisemsko pošto, določeno za ZDM. Vse bratske organizacije se tem potom obveščajo, da se poslužujejo pri svojih dopisih na ZDM naslednjega naslova: Zveza jugoslovenske demokratske mladine v Ljubljani, Kazina, II. nadstropje. Starega naslova v Gajevi ulici 2 se ni več posluževati.

Članarina. V zmislu sklepa I. rednega občnega zbora se je članarina pavšalirala po naslednji lestvici, na podlagi katere bodo plačevale

mesečno organizacije: s 15 do 20 člani 5 Din, z 21 do 30 člani 10 Din, z 31 do 40 člani 20 Din, z 41 do 50 člani 30 Din, z 51 do 60 člani 35 Din, z 61 do 70 člani 40 Din, z 71 do 80 člani 45 Din, z 81 do 90 člani 50 Din, z 91 do 100 člani 55 Din, z nad 100 člani 60 Din. Plačilna lestvica je veljavna za dobo 1 leta ter je stopila v veljavo z dnem 19. marca t. l. Plačilne markice dobe bratske organizacije po ceni 10 Din za 100 komadov ter jim služijo v svrhu kontrole pri plačevanju članarine s strani bratov članov.

Zvezin dan. Organizacije, katere se še niso odzvale sklepu seje delegatov ZDM, se tem potom pozivajo, da nemudoma nakažejo ob priliki zvezinega dneva nabrani davek.

Znaki. Vse bratske organizacije «Edinosti» se opozarjajo, da je prejela ZDM novo pošiljatev znakov, ki jih dobe poedine organizacije po ceni 3 Din za komad. Poštnino morajo nositi organizacije same.

Slike. Vsi oni, ki si žele nabaviti slike, posnete ob priliki I. rednega občnega zbora, lahko to takoj storé, ker jih ima ZDM že v zalogi. Poedina slika stane 5 Din. Organizacije, katere si žele nabaviti povečano sliko, se naprošajo, da to takoj sporoče.

Tržič. Pretekli ponedeljek se je vršil pri nas ob številni udeležbi sestanek članov in članic «Edinosti». Razpravljalo se je o dramskem delovanju, o tamburaških vajah in drugih sličnih stvarih. Sprejeli so se razni umestni zaključki, potom katerih je napredek in razvoj zagotovljen. Čeprav nam nekatera društva zelo nasprotujejo in nam hočejo vse načrte prekrižati, vendar smo prepričani, da bo v doglednem času naša organizacija tudi v Trziču med najdelavnejšimi. S tem bomo ovrgli podtikanje, da «Edinost» spiobni potrebna. Vsem nasprotnikom odgovorimo: «Edinost» ni bila še nikdar zadnja. Gledali bomo, da v najkrajšem času pokažemo, kaj smo, kaj zmoremo in znamo. Bratje, na delo!

PROSVETA

OBCNI ZBOR VODNIKOVE DRUŽBE

se je vršil 2. t. m. v Kazini v Ljubljani. Otvoril ga je predsednik g. Rasto Pustoslemšek, ki je v daljšem govoru očrtal nastanek in pomen te družbe, ki je že v prvem letu zabeležila lepe uspehe. Poročilo o delu je podal družbini tajnik g. dr. Pavel Karlin, ki je poudarjal, da se je težko organizacijsko delo opravilo s popolnim uspehom in da je sedaj družba že na gladkem tiru. Odbor se ni dal ugnati od neupravičenih in včasih zlobnih napadov, s katerimi so nasprotniki sprejeli Vodnikovo družbo. Končno je izrekel zahvalo tudi naprednemu tisku: «Jutru», «Slovenskemu Narodu», «Domovini», «Taboru» in «Novi Dobi», ki je podpiral družbo pri njenem delu. Iz blagajniškega poročila g. Milana Sterlekarja je razvidno, da je imela družba v zaključnem letu 974.691 dinarjev denarnega prometa. Dohodkov je bilo 314.503 dinarje, izdatkov pa 329.978 Din. Primanjkljaj je krit s knjižno zalogo. V imenu nadzorstva je naglasil g. Adolf Ribnikar, da je družbin odbor gospodaril trezno in pametno, tako da je prvo leto družbe tudi s finančne strani zadovoljivo. Predlagani absolutorij je bil soglasno odobren.

Nato se je določila na predlog družbinoga gospodarja, g. prof. Breznika, letdina za leti 1927. in 1928. na 20 Din. Zanimivo je bilo nadaljnje poročilo družbinoga gospodarja, ki je dalo zborovalcem vpogled v razvoj Vodnikove družbe, zlasti glede na gibanje članstva. Čeprav se Vodnikova družba ne more naslanjati na tako trdno organizacijo, kakor jo ima n. pr. Mohorjeva družba v duhovščini, so šli njeni poverjeniki z veliko vneto na delo, ne boječe se pretenj in celo preganjanja. V lanskem letu je imela Vodnikova družba 431 poverjenikov, in sicer v ljubljanski oblasti 245, v mariborski 147 in v raznih drugih krajih 12. Leta 1927. se je število poverjenikov znatno povešalo, tako da jih šteje 650, in sicer

v ljubljanski oblasti 319, v mariborski 260, v raznih krajih Jugoslavije 67 in v inozemstvu 4. V naši državi ni skoro večjega kraja, kjer ne bi imela Vodnikova družba svojih članov, tako da je res prava in topla vez med širom Jugoslavije raztresenimi Slovenci in njihovo ožjo domovino. Letos je šlo med poverjenike 1151 blokov, s katerimi nabirajo člane. Ustanovnikov je imela Vodnikova družba lani 140, in sicer v ljubljanski oblasti 104, v mariborski 30 in izven Slovenije 6, med njimi 108 posameznikov in 32 korporacij. V zadnjih tednih se je povešalo število ustanovnikov na 151. Razen ustanovnikov je štela družba prvo leto 14.623 članov, ki so plačali letnino. V ljubljanski oblasti jih je bilo 8382, v mariborski 5221, v ostalih delih države 501 in v Ameriki 519. Nasprotniki so trdili, da se Vodnikova družba ne bo mogla razmahniti na kmetih, številke pa govore drugače. V mestih in trgih je štela 6883 članov, v vaseh pa 7740 članov. Ljubljana je dala 2265 članov, Maribor 856, Celje 469.

Proračun, ki ga je nato predložil družbin gospodar, g. prof. Breznik, je bil soglasno sprejet in poročilo s priznanjem odobreno.

O knjižnem programu je poročal knjižni referent, g. dr. Ivan Lah. Označil je smernice, ki vodijo družbo pri izdajanju knjig in napovedal za to leto štiri knjige: Razen skrbno opremljene Pratičke bo izšla lepa povest pisatelja Bevka iz tolminskega življenja in še ena leposlovna knjiga, poučnega značaja pa bo ilustrirana knjiga o slovenskih vodilnih možeh od Trubarja do Cankarja, ki se bi imenovala «Glasniki in prerokii».

DOMAČE NOVOSTI

* Finančni delegat dr. Šavnik prestavljen v Beograd. Po vesteh iz Beograda bo delegat finančnega ministristva v Ljubljani g. dr. Karel Šavnik imenovan za načelnika v finančnem ministristvu. Na njegovo mesto v Ljubljani bi prišel g. dr. Ivan Rupnik.

* Konferenca Male antante bo 15. maja t. l. v Pragi. Glede dnevnega reda se že vrše razgovori med Prago, Beogradom in Bukarešto. Tej konferenci se pripisuje velika važnost, ker se bo razpravljalo tudi o zadnjem jugoslovensko-italijanskem sporu.

* Občinske volitve v Celju raspisane. Te dni je bila izdana naredba mariborskega velikega župana, s katero se razpisujejo volitve v občinski svet celjske občine na dan 19. junija 1927. Zadnje občinske volitve v Celju so se vršile 28. septembra 1924. in bi bila letos poslovna doba občinskega sveta potekla, četudi bi občinski svet ne bil razpuščen. Pri volitvah l. 1924. je zmagal Narodni blok proti združenim klerikalcem in Nemcem. Dobil je 25 mandatov, klerikalci in Nemci pa 7. Eden mandat je pripadel socializmu. Lansko leto so radikali in del bivših narodnih socialistov razbili Narodni blok ter prešli v zvezo s klerikalci in Nemci. Tako se je razmerje v občinskem svetu spremenilo in je napredna delovna večina štela samo še 17, opozicija pa 15 mandatov, odnosno s socialističnim mandatom 16. Kriza je nastala, ko so klerikalci, radikali in Nemci onemogočili proračun. Po nastopu novega klerikalno-radikalnega režima v Beogradu je vlada občinski svet razpustila ter je bil za vodstvo občinskih poslov imenovan vladni komisar.

* 70letnica zaslužnega slovenskega zdravnika. Dne 1. t. m. je praznoval primarij in bivši predsednik Zdravniške zbornice za Slovenijo g. dr. Vinko Gregorič 70letnico svojega rojstva. Glede na velike zasluge, ki si jih je pridobil jubilar za ves zdravniški stan, je sklicala Zdravniška zbornica za Slovenijo slavnostno izredno skupščino na dan 3. t. m. v slavnostni dvorani vseučilišča v Ljubljani. Skupščina je soglasno sprejela predlog, da se jubilar imenuje za častnega predsednika Zdravniške zbornice. Se mnogo let!

* Politijančevanje jugoslovenskih primkov v Italiji. Italijanski ministrski svet je sklenil, da se veljavnost določbe o spremembi družinskih

imen, ki je večjala doslej le za Južno Tirolsko, raztegne tudi na Julijsko Krajino. S tem se bo začelo nasilno poitalijančevanje jugoslovenskih priimkov v Italiji. Ta določba je ena med številnimi, ki kažejo v pravi luči tako zvano tisočletno italijansko kulturo.

* **Amerika bo popolnoma ustavila priseljevanje.** Po vesteh iz Newyorka bodo Zedinjene države najpozneje v dvajsetih letih morale popolnoma ustaviti priseljevanje, a že v petih letih znatno znižati kvoto.

* **Najmanjši sedež srezkega poglavarstva v naši državi je kraj Boljanji v Sandžaku,** ki šteje samo 120 prebivalcev. Ponašati pa se more s tem, da ima za srezkega poglavarja pravega pravnika, dočim jih je večina v Srbiji z nezadostno izobrazbo.

* **Razpust Orjune v Vojvodini.** Beograjski listi poročajo, da bo vlada razpustila tudi Orjuno v Vojvodini. Za povod se smatra bombni atentat na madžarsko kazino v Novem Sadu, ki ga vladni krogi pripisujejo Orjunašem, čeprav še nimajo za to dokazov.

* **Starinska najdba v Ptuj.** Ob priliki lanske povodnji v ptujski okolici je g. Toplak starejši našel ob Grajeni kamenito ploščo s hebrejskim napisom. Domneva se, da je bilo svojedobno na onem mestu židovsko pokopališče. Plošča je bila sedaj izročena ptujskemu muzeju.

* **Nemški letoviščarji v Dalmaciji.** V Dalmacijo je dospela večja skupina nemških letoviščarjev. Kakor pripovedujejo, se v Nemčiji odpravljajo letos veliko število izletnikov na naše Primorje.

* **Kastav hoče od Ljubljane proč.** Za 9. april je sklicana v Karlovcu izredna seja oblasne skupščine primorsko-krajiške oblasti z edino točko dnevnega reda: Pripojitev Kastavščine in otkov Krk, Pag in Rab k primorsko-krajiški oblasti Kastavska občina, ki pripada sedaj ljubljanski oblasti, ter občine otoka Krka so se že izjavile, da se hočejo pridružiti imenovani oblasti.

* **Lov na divje koze v Sloveniji zabranjen.** Ministrstvo za gozdove in rudnike je izdalo naredbu s katero se zabranjuje lov na divje koze v Sloveniji. Odlok se utemeljuje s tem, da obstaja v Sloveniji samo še 40 komadov te divjine.

* **Potres v Mariboru.** V torek popoldne so občutili v Mariboru lahni, dve sekundi trajajoč potres.

* **Španska bolezen v naši državi pada.** Dne 15. marca je bilo v vsej naši državi 21.629 na španski boleznih bolnih oseb. V tednu od 15. do 21. marca je bilo prijavljenih 10.073 novih obolevanj, ozdravelo je 20.641, umrlo pa 229 oseb, tako da je dne 21. marca ostalo bolnih 10.832 oseb. V omenjenem tednu je španska bolezen padla v vseh oblasteh, v nekaterih pa je že popolnoma ponehala. Upati je, da bo ta bolezen v najkrajšem času popolnoma izginila.

* **Popoln invalid vržen na cesto.** Z likvidacijo oddelka za socialno politiko v Ljubljani je bil odpuščen tudi 55letni služitelj v protezni delavnici France Kolar, 100odstotni invalid, mož brez nog. Prejemal je dosedaj 800 Din plače in moral preživljati ženo in dva otroka. Za to plačo je bil obenem tudi hišnik Invalidskega doma v Lipčevi ulici. Zaradi odpuščenja iz službe je moral zapustiti tudi to stanovanje. Vso njegovo robo z njim vred so naložili na voz in zapeljali vse skupaj v barako pred Obrtno šolo na Mirju, kjer so ga spravili pod streho. Njegovo mesto v protezni delavnici pa je zavzel njegov namestnik 20odstotni invalid. Zakaj je moral mož brez nog iz državne službe, da sedi sedaj brez beliča v raztrgani baraki in posluša jok uboge žene in svojih otrok. Tudi to spada med uspehe SLS v vladi, in ta primer še prav posebno, saj je minister za socialno politiko dr. Gosar.

* **Požar.** Pišejo nam: V sredo 30. marca t. l. ob 8. uri zvečer je nastal požar pri posestnici Neži Vončinovi v Lanišah nad Sovodnjem. Zgorela sta hiša in hlev. Živil in obleke so zelo malo rešili. Zgorelo je tudi vse gospodarsko orodje in vse seno. Zavarovalnina je majhna. Požar je najbrže zanetila zlobna roka.

* **Požar.** Iz Kuršencev nam pišejo: Dne 20. marca t. l. je nastal požar pri mlinarju g. Antonu Vrbnjaku. Požar je uničil del gospodar-

skega poslopja. Ogenj je nastal zaradi nepredvidnosti 4letnega otroka. Starši, skrivajte vžigalice pred otroki.

* **Nesreča otroka.** Ko se je vozil France Vrhovnik, čuvaj na mestni stavbi v Jegličevi ulici v Ljubljani, s kolesom po Jegličevi ulici, je nenadoma prišla pod kolo 5letna Nada Slaparjeva, hčerka krojaškega mojstra. Kolesar sam je padel in se močno pobil na glavi in po nogah, povoženi otrok pa je obležal na mestu z zlomljeno levo nogo. Otrok je bil prepeljan v bolnico. Vrhovnik sam je prijaval nesrečo na stražnici, kjer se je tudi izkazalo, da ni zakrivil nesreče iz nepredvidnosti.

* **Roka v stroju.** Iz Jablanec pri Cirkovcah je prispel v mariborsko bolnico Vinko Hrovat, ki je pri rezanju sena za živino dobil roko v stroj.

* **Otrok padel s mosta v vodo.** Te dni se je nahajal 4 do 5 let star otrok brez nadzorstva na Kapucinskem mostu v Celju. Deček je pri ograji radovedno opazoval naraslo Savinjo, pri tem pa je naenkrat zgubil ravnotežje ter padel v valove. K sreči so to takoj opazile ob Savinji se nahajajoče perice. Ena izmed njih je brez daljšega premišljanja skočila v vodo ter je še pravočasno zajela potapljajočega se otroka, ki se mu sicer ni zgodilo nič hudega. Pazite na otroke!

* **Varujte se mestnih zapeljivcev!** 26letna Angela Z. iz Dola pri Litiji je prišla te dni v Ljubljano z namenom, da si poišče službo, ki je pa ni dobila. Ker zvečer ni imela prenočišča, se je odpravila v kolodvorsko čakalnico in legla na klop. V čakalnici pa so jo pričeli nadlegovati moški in jo vabiti s seboj. Slednjič se je sprijaznila z delavcem Andrejem T. iz Šiške, ki jo je odvedel v Tivoli. Zjutraj se je Angela vrnila zopet v čakalnico, da se tam prespi. K osamelemu dekletu pa je pristopil med tem detektiv in jo povabil s seboj na policijo. Tamkaj je povedela mal odlomek iz povesti svojega življenja, nakar jo je nadzornik po primernem pouku izpustil in ji svetoval, naj kar brž odide iz Ljubljane.

* **Aretacija oblasnega poslanca Möderndorferja.** Zaradi nerednosti v računih za gradbo vodovoda v Mežici, ki jo je prevzel v izvršitev mežiški krajni šolski svet, so bili aretirani in prepeljani v mariborske zaporne plani tega krajnega šolskega sveta: Leopold Ozimič, Franc Blatnik, učitelj in oblasni poslanec Vinko Möderndorfer, lesni trgovec Veselko, vsi iz Mežice. Kakor je znano, je Möderndorfer socialistični oblasni poslanec. Sodišče preiskavo nadaljuje.

* **Prekoračena mera v kaznovanju otroka.** V Celju je umrla trinajstletna Justina Pahornikova, učenka zavoda šolskih sester ter hčerka tovarniške delavke Marije Pahornikove. Ker so se pri mrliču pokazali sumljivi znaki na glavi, je odredila sodnija preiskavo, ki je pokazala, da je Justina umrla zaradi udara na glavo. Imela je prebito senčno kost. Njena mati je hišnica v hiši št. 17 na Glavnem trgu, katere lastnica je vdova Gorantova. Ta ji je zaradi raznih nerednosti, ki jih je delala pokojna deklica, odpovedala službo hišnice in s tem seveda tudi stanovanje. Mati je v svoji razburjenosti in jezi šla v kaznovanju hčerke predalec in zakrivila s tem njeno smrt.

* **Slaboumnež je izginil.** Pogreša se slaboumni sin posestnika Martina Grošlja iz Zirov, po domače Skalarjev Cene, dvajsetletni fant, šibke rasti, gleda izbuljeno, razteza krčevito ustnice, pri hoji pa se zvija, nagiba naprej in steza roke. Govori malo in slabo. Kdor bi ga našel, se naproša, da javi to oblastvu, ki ga bo dalo privedi nazaj. Martin Grošelj, posestnik v Dobračevi, p. Ziri.

* **Uboj.** Nedavno je skupina fantov iz Hodoš pri Ptujju prišla v Sagadinovo gostilno v Gerečji vasi, kjer so popivali do pozne noči. Le Janez Glažar se je poprej sam napotil proti domu. Kmalu pa sta ga dohitela Štefan Zupančič in Anton Kureš ter ga iz neznanega razloga pobila na tla. Težko ranjenega Glažarja so naslednje jutro prepeljali v ptujsko bolnico, kjer je podlegel težkim poškodbam. Proti napadalcem je uvedena sodna preiskava.

* **Dva opasna ptiča v kletki.** Nedavno je bil v nočnih urah izvršen vlom v Lebnovo trgovino

na Poljanski cesti v Ljubljani drzen vlom. Hlapca je proti jutru zbudil ropot v hiši in ko je stopil v trgovino, jo je našel odprto, v njej pa neznanega moškega, ki je odpiral predalec. Hlapec ga je hotel zgrabit, toda neznanec se mu je spretno umikal. Na pomoč je prišel potem stražnik, ki je že prej opazil, da se sučeta okrog Lebnove hiše dva sumljiva moška, kmalu nato pa čul, da so se odprla neka vrata. Čim se je prvemu vlomilcu posrečilo priti na prosto, se je prišel divji lov za njim po dvorišču. Stražnik in hlapec sta kmalu spodila tudi še drugega zajca. Pred seboj sta imela kar naenkrat dva postopača. Hlapec je že skoro dotekel drugega vlomilca, ki se je pa tisti hip pognal čez malo ograjo, da pride na cesto. Namen se mu je tudi posrečil, pustiti pa je moral v hlapčevih rokah svojo suknjo, v kateri je imel razne svoje dokumente in celo nekaj denarja. Ptiča sta sicer pobegnili, vendar pa je imela policija v rokah vse dokaze, kdo je vlom zagrešil. Dva dneva so vlomilca nasledovali agenti po Ljubljani, te dni pa sta se odpeljala dva v Kranj in privedla v Ljubljano 23letnega Rudolfa Frigidija, ki je bil gori uslužben kot čevljar, in njegovega tovariša, delavca Jožefa Vidmarja, ki je bil tudi zaposlen v Kranju. Detektivi so pri vlomilcih našli ves plen, ki sta ga nabrala v Lebnovi trgovini, in sicer okrog 3000 Din gotovine, deloma v bankovcih, še več pa v kovanem denarju.

* **Živinski ubijalec.** Dne 30. marca t. l. je imel posestnik Korošak v Zerovincih v svojem vinogradu kopače. Po končanem delu so se kopači okrepčali z jedjo in pijačo. Pri tej priliki se je mizarški pomočnik Anton Hladen spril z viničarjem Jožetom Bukovcem z Pratinščaka ter ga zabodel z nožem v levo stran prsi. Bukovec je bil takoj mrtev. Ubiti viničar je bil star šele 34 let ter zapuščal ženo in pet otrok v starosti od 2 mesecev do 7 let. Ubijalec Hladen je splošno na zelo slabem glasu. Njegova sirovost se je pokazala tudi v tem, da je že mrtvega Bukovca obdelaval še z motiko. Živinski ubijalec se je sam javil sodišču v Ormožu.

* **Zgodaj so začeli.** V Sodražici so odkrili te dni večjo izvrstno organizirano družbo mladičev, ki so neumorno kradli v skladišču nekega tamkajšnjega trgovca. Plazili so se skozi zračno odprtino v podstrešju, odkoder so imeli vstop v skladišče. Najraje so napravljali svoje pohode ob nedeljah, in sicer med popoldanskimi večernicami. Očividno so jim bolj dišali rožiči, fige, slaniki in podobno, kakor pa cerkev. Češplja, ki raste ob zidu, jim je bila nadomestilo za lestvo. Kradli so, dokler niso prišli končno v roke pravice. Fantiči so stari 10 do 14 let in jih je bilo okoli 12. Dobro, da so nadebudne mladiče še pravočasno izsledili, sicer bi lahko napravili še veliko škodo, staršem pa še večjo žalost.

Plačilo

(Šaljiva dogodbica.)

«Resnično, resnično vam povem, kar meni daste, Bogu posodite, ki vam bo desetkrat povrnil.»

S temi besedami je župnik na Tramovju zaključil vsako nedeljsko pridigo, da bi navdušil verne poslušalce za darežljivost — čednost, od katere ima vsaj tisti, komur se izkazuje, nekaj na tem siromašnem svetu.

Med drugimi, ki so ta nauk sprejeli ter ga greli na srcu, je bil tudi Poličnik, odličnjak po svoji lahkovernosti, za katero je tičalo tudi nekaj prebrisanosti in zvijače. Na svoji kmetiji je redil poleg številnih kokoši in dveh svinj tudi kravico, dočim je bilo v hlevu prostora za več glav živine. To mu je bil povod za razmišljanje, kako bi pomnožil število govedl.

«Ti, stara,» je rekel nekega večera svoji ženi. «Ali veš, kaj bom napravil?»

«Ne vem,» je obstala z odprtimi ušesi.

«Lisko bom podaril gospodu župniku. Vedno preudarjam, kako bi zaredil več živine, a ne gre. V nedeljo pa sem slišal pridigo, da tistemu, ki kaj daruje, Bog desetkrat povrne.»

«Uboga Liska!» je vzdihnila ženica zaradi neprijetne izgube. Takoj pa se je znebila otožnosti, ker je šlo za desetkratno plačilo, ter je dostavila:

«Prav, prav, Janez! Če so se včasih godili čudeži, zakaj bi se ne danes!»

«I, saj pravim, vero mora človek imeti!»

«Izvrstno si povedal. Če pa komu kaj daš, moraš dati skrivoma, da ne ve levica, kaj je dala desnica.»

«Torej moram kravo gnati tako, da me ne bo nihče videl...»

«Tako, tako. Ponoči in po najbolj osamljeni poti, ki vodi v župnišče.»

Oba sta nestrpno čakala večera in ko se je stemnilo, je Poličnik odvedel Lisko po stranski poti proti župnikovemu hlevu.

Na klopi pred župniščem se je hladil župnik v večernem mraku. «No, kam pa, kam, Poličnik?» ga je nagovoril.

«K vam, gospod župnik. Kravo sem vam prignal. Saj je resnica, da Bog vsako dobroto desetkrat povrne.»

«Res je!» je slovesno potrdil župnik. Nato je pričel klicati hlapca, da priveže kravo, nakar je odpravil dobrotnika s kratko zahvalo.

«Krasna živalca!» jo je pohvalil hlapec. «Gotovo ste jo drago plačali?»

«Vredna je svojega denarja. Zapomni si, da pričnemo jutri pasti. Sosed mi bo dal fanta za pastirja, katerega obvesti, naj se pripravi. Pašniki v Hribih so menda že ograjeni, tesarja že dva dni popravljata ograjo. Jutri po kosilu odženite!»

«Koliko pa, gospod župnik?»

«Deset: pet krav, dva vola, junčka, telico in Poličnikovo Lisko.»

Drugi dan se je izvršilo, kakor je bil župnik odredil. Pastir je odvezal živino, ki je v svesti si zaželjene prostosti v velikih skokih tekala sem in tja. Najbolj gibčna in urna pa je bila Poličnikova Liska, sluteč, da se nahaja na tujem svetu, ki ni podoben domačemu dvorišču. Nenadoma se ji je posvetilo v živalskem nagonu, zavila je rep v kolobar ter je zbežljala v smeri, kjer je slutila pravi dom. Za njo se je spustila vsa ostala živina in tako jih je vseh deset drvelo naprej skozi vas na Poličnikovo dvorišče.

Poličnik in njegova stara sta stala na pragu, odkoder sta gledala nenavadni prizor. Spoznala sta Lisko in hvalila Boga, da je uresničil župnikove besede.

Nista se še dovolj načudila, ko je prisopihal pastir in pričel razganjati živino.

«Ali jo boš pustil!» mu je zapretil Poličnik. «Ti nesrečni paglavec!»

«To je župnikova živina,» se je postavil bosonožec. «Ušla mi je, ko sem jo gnal na pašo.»

«Lažeš, Tinče!» ga je pokregala Poličnica. «Ti si poreden fant!»

«Dobro. Pa grem po gospoda...»

«Pojdi. Gospod ti bodo že navili uro.»

Fant jo je ubral v župnišče, kar sta porabila Poličnik in njegova boljša polovica z obiranjem, češ, da je slabo vzgojen in da iz njega ne bo nikoli kaj prida. Nista ga še popolnoma oglodala, ko je stopil izza ogla župnik, za katerim se je skrival Tinče, od druge strani pa je istočasno priteknel farovski hlapec.

«Z menoj se nikar ne šalite!» je menil župnik. «Živina je moja! Fantu je ušla, ko jo je gnal na pašo. Zato naj jo nemudoma spravi z dvorišča.»

«A tako! Jaz sem pa mislil, da je to tisto radi Liske, o čemer vedno pridigujete?»

«Kaj pa misliš!» se je zgrozil župnik. «Tako dobesedno pa še Bog ne more uslišati!»

«Naj le pastir odžene živino,» je menil Poličnik, «ampak Liska ne pojde z dvorišča. Z naprej pa nikar ne pridigujte kaj takega, kar se ne more zgoditi.»

Jari junaki

(Dogodbica.)

Fantje iz Koprivja so bili po svoji bojevitosti znani daleč naokrog. Ni bilo skoraj nedelje, da niso izzvali pretepa, včasih prav iz malenkostnega vzroka; kadar ni bilo drugega, tudi radi krivčeka za klobukom. Vzlic svojemu junaštvu pa so ga nekoč temeljito polomili.

Neke poletne noči so bili zbrani na vasi, prepevali so, vriskali in zbijali šale. Pritekel je

Lučarjev Tine ves zasopel, da je komaj mogel govoriti.

«Ali imate kaj poguma?» je pričel, ko se je nekoliko oddahnil. «Ali držite z menoj?»

«Kaj pa je, Tine?» so poizvedovali.

«Zaklad. Na Hrenovem Lazu, tam na križpotju gori zelena luč, jim je pravil v eni sapi. «Pojdimo ga dvigniti!»

«Nocoj je kvatrni četrtek», so se spogledali. «Zato pa...» se je odrezal Podlipčev Peter.

«Pogum, da postanemo bogati!»

Oborožili so se z rovniciami in z motikami ter odšli na Hrenov Laz. Svetile so jim zvezde na jasnem polnočnem nebu.

Prišli so na razpotje. «Tukaj je gorela tista luč», se je razkoračil Jeršanov Andrej. «Govoriti ne smemo pri kopanju, nobena prikazen nas ne sme oplahiti.»

«Tudi vragu se ne bomo umaknili», so mu zatrdili. Zapelo je orodje, iskre so se užigale pod težkimi udarci.

Nenadoma je v grmovju zraven poti nekaj zašumelo. Med drobnimi stopinjami se je čulo pokanje dračja in brneče godrnjanje, podobno kruljenju prašiča.

«Vrag je zakrutil!», so osupnili fantje, od strahu jim je orodje popadalo iz rok. Pustili so ga na mestu ter zbežali proti vasi.

Srečali so Pletarja, ki so ga skoraj podrli na tla. «Odkod pa, fantje, odkod?» jih je skušal ustaviti, meneč, da so se zopet kje preteпали. «Ali ste videli slučajno mojega prašiča?»

«Kakšnega prašiča?» je obstal Podlipčev Peter pred sosedom.

«I no, mojega prašiča, ki je nocoj podrł vrata in ušel. Zdaj ga iščemo, pa ga ne moremo najti.»

«E, ga boste že našli», ga je nejevoljno zavrnil ter jo je ubral za tovariši.

«Počakajte, stojte!» je klical potihoma za njimi. «Presneto smo ga polomili.»

«Zakaj?» so osupnili mladeniči.

«Zato, ker smo bežali pred Pletarjevim prašičem. Pravkar sem govoril z gospodarjem...»

«Pa mu nisi povedal...» se je ustrašil Lučarjev Tine.

«Meniš, da sem neumen!»

Dolgo so se fantje o tem menili na vasi in zabičavali drug drugemu najstrožje molčanje. Nekaj jih je odšlo k počitku, drugi pa so se vrnili nazaj po orodje.

Dogodek ni pričel takoj v javnost, četudi je Pletar opazil na razpotju rovnice in motike. Šele ko ga je Podlipčev Peter zaupal svojemu dekletu in ona svoji prijateljici, je govorila o zajčjih junakih vsa okolica. S o t e š č a n.

Škratje

(Pripovedka.)

Ako se je komu v starodavnih časih naglo namnožilo imetje, tedaj niso predniki tega pripisovali sreči, marveč so ga osumili zveze z duhovi, ki prinašajo blago in denar.

Takega bogastva je bil osumljen Klanšek, posestnik na Prekljah, ki je prejel po očetu zadolženo kmetijo, a si je hitro opomogel. Nekoč je po močnem deževju popravljaj razdrapano streho. Hotel je zadelati luknjo in glej, iz ostrejša mu je padel mošnjiček z večjo vsoto denarja, s katerim je poplačal dolgove.

Nenadno preokrenitev v gospodarstvu so smatrali sosedje za nadnaraven dogodek. V svoji domišljiji so slišali ponoči nad vasjo rezko žvižganje škratov; nad Klanškom so se zbirali roji črnih ptičev, čijih cvrčanje se je ujemale s človeškimi glasovi. Tu pa tam so se tudi spuščali na tla. Klanšek je hodil zamišljen po dvorišču, zroč nepremično navzgor.

«Klanšek, kaj bi rad? Fiv, fiv,» se je čulo iz skrivnostnega cvrčanja.

«Pšenice,» je odgovoril možak, nakar je jata črnih ptičev odletela neznanokam. Tisto noč je kup pšenice na njegovem podu narasel za polovico.

Zopet so prižvižgali škratje nad njegovo streho. «Klanšek, kaj želiš? Fiv, fiv.»

«Krompirja,» se je glasil odgovor. Zašumele so perutnice in krompir se je vsipal v njegovo klet.

Tako so se ustavljali škratje nad Klanškom in izvajali njegova naročila. Kar je pozelel, so mu dali. Kozolec so mu natlačili s senom in z otavo, da je pokalo tramovje, drevesa na vrtu so se šibila pod težo sadja, žitnice so bile zvrhane najlepšega žita in največje sode v kleti so mu napolnili s sladkim vinom.

Sosedje so ga zavidali zaradi tolikega bogastva ter so ga natihem ostro obsojali. «Kaj bo z njegovo dušo,» so menili nekateri in marsikdo je dostavil: «Na zadnjo uro bi ne hotel biti v njevovi koži!»

Čez nekaj let je Klanšek hudo obolel in tedaj so se zbrali škratje podnevi nad njegovo hišo. Sedaj niso več povpraševali po njegovi želji, marveč so nekaj zahtevali. Po vsej vasi se je razlegalo nadležno cvrčanje, najhujše pa se je vsipalo na bolnikovo posteljo.

«Pojdi in vprašaj, kaj hočejo!» je rekel Klanšek ženi, ki je stopila na dvorišče in izvršila njegovo naročilo.

«Dušo, dušo, fiv, fiv!» ji je zabrnelo v odgovor.

«Neža,» je Klanšek poklical ženo, «odpri golobnjak in izpusti belega goloba. Reci jim, da je to moja duša.»

Žena je izvršila, kakor ji je bilo naročeno. Golob se je dvignil v zrak naravnost pod jato črnih ptič, odkoder se ni povrnil. Škratje so ga odpeljali v svoje temno kraljestvo, meneč, da vodijo dušo svojega dolžnika. Tudi ga niso odslaj več obiskovali, čeprav je mož še dolgo, srečno in zadovoljno živel v svojem bogastvu. S o t e š č a n.

Čudna pokora.

Mlad kaplan je prvič izpovedoval. Mladenič mu je med drugimi grehi tudi priznal, da je vasoval.

Kaplan: «Kolikokrat?»

Grešnik: «Trikrat!»

Kaplan ni vedel, kakšno pokoro mu naj naloži, zato je šel vprašat izkušenega svojega župnika.

«Ej, moli naj pet očenašev in naj se poboljša,» mu je odgovoril župnik.

Prišel pa je na vrsto drugi mladenič, ki je priznal, da je petkrat vasoval. Kaplan je bil zopet v zadregi, a bilo ga je sram, da bi šel še enkrat župnika vprašat, zato je naročil grešniku: «Še enkrat idi vasovat, potem pa moli deset očenašev in poboljšaj se!»

Uničevanje vere med ljudstvom

(Dopis z dežele.)

V neki fari na Dolenjskem je pridigoval duhovnik, da je manjši greh grešiti proti šesti ali sedmi božji zapovedi, nego čitati napredne liste. Z drugimi besedami: če beremo «Slovenca» in «Domoljuba», lahko tudi prešeštujemo in krademo, oziroma če smo za politiko SLS, potem greh skoro ni greh. Taka brezmejnja zaslepljenost nekaterih duhovnikov mora ubiti vsako vero v božje poslanstvo cerkve, kajti božje zapovedi je dal Bog in greh proti njim je vedno greh, naprednih listov pa Bog ni prepovedal čitati.

Drugod bi višje cerkveno oblastvo duhovnika za take besede klicalo na odgovor, ker so bogokletne, pri nas pa bo ta duhovnik morda dobil še pohvalo.

Nadalje je rekel ta najnovejši razlagatelj božjih zapovedi: «Kdor bere romane, 'Hei papeža', 'Veliki inkvizitor' in podobno, ne dobi odveze pri nas, ampak mora iti ponjo k papežu v Rim.»

Obeta se nam torej, da bomo zdaj za veliko noč doživeli veliko rimsko romanje. Cele čete ubogih Slovencev bodo potovale peš, z bosimi nogami in odkritimi glavami v blaženo Musso-linijevo Italijo, v Rim k svetemu očetu, da dobe pri njem odvezo zato, ker so čitali romane, kakršne čitajo tudi drugod po svetu brez greha. Medtem pa bodo doma ljudje grešili proti šesti

in sedmi božji zapovedi, oziroma prešeštvovali in kradli. Če jih bo kdo vprašal, zakaj to delajo, bodo rekli, da je to manjši greh kakor čitanje »Jutra« ali »Domovine«. Tako bo Slovenija postala res versko vzorna dežela po najnovejših naukih SLS, kateri je politika več kakor vera in kateri vera služi samo za zlorabo v strankarske svrhe.

Mnoge duhovne gospode niti to ne moti, da se pametni kmečki ljudje nad takimi pridigami zgražajo, ker vedo dobro, da so to farovške čenče, ker so božje zapovedi večne, SLS je pa od danes do jutri

IZ POPOTNIKOVE TORBE

V SPOMIN IVANU KOROŠAKU.

Maribor, marca.

Kljubaj usodi,
mož sam svoj bodi!
Karkoli naj se Ti zgodi,
usode gospodar si Ti!
Usode ni,
usoda tvoja, to si Ti!

Te besede čitam v svoji spominski knjigi. Zapisal si mi jih Ti, pokojni Ivan, 30. novembra leta 1911. Kako težko mi je bilo oni hip, ko sem dobil 8. marca t. l. zjutraj telefonično poročilo: »Ivan Korošak je umrl.«

Ali je mogoče? Oni naš vedno veseli Ivan, on je šel prostovoljno za vedno od nas, njega ni več.

Še osem dni pred tem si prišel rdečih lic in smehljajoč se k meni v pisarno.

«Kam, Ivan?»

«K vojakom! Kralju in domovini grem služiti. Upam, da bom dobil dovoljenje za stanovanje izven vojašnice in potem se bova večkrat videla. Če ne, pa se bo treba podvreči štiri tedne disciplini.»

To so bile Tvoje zadnje besede. Še danes vidim Tvoj smeh, vidim Tvoj obraz, le Tebe ni in Te ne bo več.

Na Tebe me veže ne le prijateljstvo, veže me spomin mladih dni. Tam v lepem St. Juriju ob Ščavnici Ti je zatekla l. 1896. zibelka, tam si užival mlada, najsrečnejša leta brez skrbi. Po gimnazijskih študijah, po končani svetovni vojni pa si šel v naš Ormož kot uradnik Okrajne pošilnice.

Pri Sv. Juriju in v Ormožu so te večinoma vsi poznali in radi imeli. V vsako družbo si prinesel veselje, smeh in petje. Ona pesem »Oj, zlata vinska kaplja ti«, kolikokrat je odmevala v Sovjaku pri »Martinovi tetic«, kolikokrat se glasila po ljutomerskoormoških gorcah. Baš, ko trva spet poganja, pa Ivan spi, spi in sanja o Sv. Juriju, o Sovjaku, o Ormožu... In njemu je dobro, vsega je rešen.

Ni imel sovražnikov, vsepovsod skoro same prijatelje, saj tudi sam ni nikdar in nikogar sovražil. Eno je imel: svoje narodno in napredno prepričanje. Tega ni nikdar zatajil. V tem pogledu se ni vklonil pred nikomur. Bil je mož trdnega značaja!

Delal je pridno in nesebično ne le v uradu, nego tudi pri Sokolu, Orjuni, Čitalnici, CMD in pri gasilnem društvu ormoško-hardeškem.

Ni ga več... Hudo nam je vsem, skoro vsem! So nekateri, ki niso poklicani in so vendar hoteli soditi našega Ivana. Vam naj veljajo besede: »Ne sodite, da ne boste sojeni!«

Poslovali smo se od Tebe, Ivan, za vedno. H koncu, ob tihih gomili ormoški, naj Ti ne moti spanja ta naš poslednji vzdih: »Življenje je sovražstvo, večen boj!«

Ker ljubimo Te, Ivan, znaj,
Ti ne želimo več nazaj!

K.

KANADSKO PISMO.

Levac, 15. marca.

Naj se tudi jaz oglašim iz daljne tujine v listu »Domovina«, ki ima tudi tukaj dosti ljubiteljev in ki prihaja redno vsak teden. Z velikim zanimanjem prečitamo vse njene številne novice, dopise in lepe podlistke.

Tukaj, v malem mestu Levacku nas je Slovencev precejšnje število. Zaposleni smo v rudokopu niklja. Delo je precej težko, ker se pač z lahkim delom ne zasluži kruh v Kanadi. No, pa se slovenska korenina ne ustraši truda in zato se nam tudi ne godi preslabo.

Letos smo imeli dolgo zimo. Bilo je večsah snega do dva metra. Težko smo čakali na pomlad, ki je končno le prišla in nam bo prinesla obilo prijaznih dni ter najbrže tudi dosti novih rojakov iz starega kraja.

Približuje se velikonočni čas, ki ga tudi mi v tujini pričakujemo z veseljem. K velikonočnim praznikom pošiljamo mnogo pozdravov vsem bralcem in bralkam »Domovine«, staršem, bratom in sestram ter jim želimo mnogo pirhov: Ludovik Kolenc, Ferdinand Dim, Ignac Verhovec, Ludovik Dermaša, Alojz Brajar, Ludovik Strah, Alojz Jarm, Ivan Rogina, Alojz Strajnar, Jože Miklič, Franc Hočevar, Toni Germ in drugi rojaki.

Ludovik Kolenc.

ZDRAVSTVO

ZDRAVSTVENE ZAPOVEDI ZA OTROKE.

1. Pazite, da otroci ne pridejo v dotiko z ljudmi, ki so prehlajeni.
2. Otroci naj ne pridejo v dotiko z ljudmi, stanujočimi v hišah, ki so kontumacirane zaradi kake nalezljive bolezni.
3. Ako le mogoče, izogibajte se gneče.
4. Denite otroke v posteljo, čim se pokaže najmanjši nered v zdravju, četudi se vam stvar vidi malenkostna.
5. Ločite bolnega otroka od drugih bratov in sester.
6. Prijavite vsak primer nalezljive bolezni, čim o njem izveste.
7. Ne pošiljajte otrok v šolo, ako so kakorkoli bolni.
8. Obračajte posebno pozornost zdravju nosa in grla otrok.
9. Čim ste glede kake bolezni v dvomu, pokličite zdravnika.
10. Ako ste poskrbeli za otrokovo zdravje, ste mu s tem dali največjo doto.

Velikonočni pozdravi naših fantov - vojakov

Vesele velikonočne praznike želijo domačim fantom in dekletom ter vsem čitateljem »Domovine« slovenski fantje iz avto-odreda, služeči v I. zrakoplovnem polku v Novem Sadu: kaplar Ludovik Kušar (Šmarje pri Sevnici), Herman Jurkovič (Šmarje pri Sevnici), redovi: Stanislav Udovič (Planina pri Rakeku), Jože Vreček (Ljubljana), Peregrin Rode (Rova pri Domžalah), Jože Pirc (Tkalec pri Sv. Križu), Roman Čerče (Maribor), Valter Germet (Vuzenice), Adolf Okružnik (Dobrna), Ciril Škofic (Brezje), Josip Topolovec (Kungota pri Ptuj), Ivan Likar (Litija), Ludovik Starec (Mirna peč pri Novem mestu), Ivan Stanovnik (Vnanje gorice pri Brezovici), Slavko Šturk (Trbovlje), Jože Hliš (Zalec).

Vesele velikonočne praznike želé vsem slovenskim fantom in dekletom slovenski fantje zrakoplovnega polka (vazduhoplovnega puka) Anton Kruč, Jože Mavc, Anton Lah, Ciril Kumina in vazduhoplovni trubač Stanko Zatlér.

Vesele velikonočne praznike žele vsem čitateljem in čitateljicam »Domovine«, zlasti fantom in dekletom, slovenski fantje, služeči pri I. reflektorski četi v Kragujevcu (Srbija): kaplarji: Ivan Šerbec (Videm pri Krškem), Anton Podlesnik (Svibno pri Radečah), Joško Prošnik (Vrhnik); redovi: Ferdinand Tajnikar (Oplotnica), Franjo Topler (Vuhred), Maks Vrečko (Maribor), Alojz Pregl (Jarenina), Ivan Mihelčič in Ivan Kristan (Ljubljana).

Vesele velikonočne praznike želijo vsem bralcem in bralkam »Domovine« slovenski fantje, služeči pri I. znanstvenički četi v Beogradu: Maks

Rojec (Novo mesto), Ferdo Mlakar (Hrastnik), Štefan Vasle (Zalec), Franc Jevnikar (St. Vid pri Stični), Ivan Lamut (Dravograd), Ludvik Debeljak (Mokronog).

Vesele velikonočne praznike želimo Slovenci mornarji rečne flotilje v Novem Sadu vsem čitateljem in čitateljicam »Domovine«: mornarji I. klase (kaplarji): Franjo Cerar (Vrhpolje pri Moravčah), Ferdo Žagar (Prezid), Franjo Poje (Novi Kot), Franjo Osvald (Brestje pri Ptuj), Ivan Ogrin (Sv. Rupert pri Mariboru), Matej Miklavčič (Ljubljana), Ivan Lorbert (Maribor); mornarji II. klase (redovi): Franjo Naglič (Podgorica pri Ljubljani), Alojz Hribar (Dolenjsko), Ivan Lah (Orešje pri Ptuj), Rudolf Fras (Dolgoše pri Mariboru), Ivan Bavnik (Ljubljana), Franjo Bizjak (Ljubljana), Ivan Černe (Ljubljana), Josip Krepš (Maribor), Ivan Ravman (Središče ob Dravi). Draga »Domovina«, prosimo, da nam privoščiš le malo prostora. Tu služimo že 18 mesecev in se bomo čez kratkih šest mesecev zopet vrnili domov. Zato kličemo rojakom: Na veselo svidenje!

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Dva recepta za česnovi omako. Zarumeni v masti košček sladkorja, prideni tri žlice moka; ko je moka svetlorumena, prilij nekaj žlic kisa, malo juhe in soli ter 4 do 5 zrn drobno zrezane česna. Ko malo prevre, je omaka gotova. — Drugi recept je naslednji: Dve in pol žemlje obribaj, razreži na rezine, deni v lonec, vlij nanjo mrzle juhe ter postavi na štedilnik, da zavre. Potem dobro raztepi, prideni dva ali tri drobno sesekane stroke česna in malo kisa. Razcvrči žlico presnega masla ter ga prilij omaki; če je treba, jo še osoli.

ZANIMIVOSTI

× 20.000 let staro meso so jedli. V Dikovini na severu Sibirije je neki gostilničar dajal gostom pečeno meso soma. Kmalu so za to izvedela oblastva in prišla gostilničarja, ki ni plačal predpisane takse in ker je bilo nerazumljivo, odkod som. Ko je prehrambeni nadzornik pokusil meso, je izjavil, da je popolnoma zdravo in užitno. Gostilničarka je nato povedala, da prinaša meso neki drvar, ki pa ni povedal, odkod ga ima. Ko so drvarja poiskali, jim je izjavil, da je meso izkopal iz tal. Šli so z možem na dotično mesto in res našli v zemlji ogromno truplo. Bilo je to zdravo sveže meso, katero se je tako ohranilo zaradi mraza. Nato so kopali okrog najdene živali in ko so jo popolnoma odkrili, so ugotovili, da imajo pred seboj ogromnega mamuta z mladičem vred, ki je živel v prazgodovinski dobi. Mladič je bil tako velik, kakor so današnji sloni. Razen luknje, katero je napravil drvar, ko je zalagal gostilničarja z mesom, sta bili trupli popolnoma v redu in dobro ohranjeni. Zaradi kake nezgode v prastarih časih sta bila mamut in mladič zakopana, a sta se spričo silnega mraza ohranila do današnjih dni.

× Japonci se iz sebe norčuje še — po smrti. Znano je, da so Japonci izredno vesel narod in počenjajo razne šale, ki so pri nas dovoljene kvečjemu 1. aprila. Naj se n. pr. ne čudi pešec, če mu izpodrsne, da se mu bodo krohotale vse priče te nesreče. Če stopi elegantna dama v mlako, če obrizgne gizdalina z blatom mimo vozeči avtomobil, se smeje vsa ulica. Med prijatelji je tudi dovoljeno, izpodbiti gostu stol, če hoče sesti za mizo, ponuditi mu leseno ribico ali na krožnik pritrjen kos mesa in slično. Neki znan šaljivec ni hotel izgubiti svojega slovesa tudi po smrti, je šel na grmado s celim šopom raket pod svileno obleko. Ko so sežigali truplo, ki je na Japonskem obvezni pogreb, so šumeli v nebo celi snopi pestrih zvezd. Pokojnik bi lahko bil vesel uspeha: Vsi pogrebci so se dolgo in glasno smejali.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

SIROVINE, KI JIH UPORABLJAMO V
TEKSTILNI (TKANINSKI) INDUSTRIJI.

Med mnogovrstnimi proizvodi svetovne trgovine spada bombaž k najvažnejšim. S pridelovanjem bombaža se bavi na milijone ljudi. Služi pa bombaž človeku za obleko. Bombaževa vlakna so nad vse mehka in upogljiva, poleg tega pa vendar tako dolga in dovolj trdna, da lahko sprejemo iz njih zelo tanke niti.

Bombaž so poznali že stari Indijci, Arabci so ga gojili že za Mohameda in ko je prišel Kolumb v Ameriko, je našel tam bombaževca; Američani so nosili obleko iz bombaža ter so izdelovali iz njega zastore, preproge in drugo.

A čeprav so gojili bombaž v vseh deželah s primernim podnebjem, je vobilo pravo veljavo v svetovni trgovini šele, ko so ga začeli Evropeji gojiti v Severni Ameriki.

V Severni Ameriki so zasadili s črnimi sužnji velikanske površine zemlje z bombaževcem. Za velike državljanske vojne severnoameriške (1861. do 1864.) je pridelava bombaža tako nazadovala, da evropske predilnice niso dobile več dovolj bombaža; to so hoteli nadomestiti s tem, da so začeli saditi bombaževca v drugih deželah, pred vsem v Vzhodni Indiji, dalje v Egiptu.

Pred svetovno vojno so pridelali na vsej zemlji nad 20 milijonov zavojev (po 200 kg) bombaža; od tega je odpadlo na severnoameriške zedinjene države kakih 13 milijonov, torej skoro 3 četrtine vse svetovne proizvodnje.

Največ bombaža se dovaža na Angleško, kjer je mesto Liverpool prvi svetovni trg za bombaž. Anglija proizvaja skoro polovico vseh bombaževih izdelkov.

Še večje važnosti kot bombaž je volna. Med vsemi državami pridelava največ volne Francija; na drugem mestu je Angleška.

Medtem ko se je Evropa zadovoljevala prej s sirovinami, ki jih je sama pridelala, je danes navezana na uvoz.

Avstralija in južnoameriške države so začele v začetku 19. stoletja gojiti ovce in danes se redi v teh deželah kakih 200 milijonov ovc. Ker pa nimata ne Avstralija ne Argentinijske razvite industrije, se dovaža vsa ta ogromna množina volne v Evropo.

Silne važnosti so razlike cen, s katerimi mora računati evropski proizvajalec. Avstralski in južnoameriški kmetovalec ne plačata za pašnik skoro nič. Ugodno podnebje dalje dovoljuje, da se ovce lahko pozimi in poleti na prostem pasejo. Tako posestnikom ni treba skrbeti ne za hleve in za zimsko pičo. Tako lahko nudijo volno kljub dolgi prekomorski vožnji za ceno, ki je za evropskega posestnika veliko prenizka.

Posledica te prekomorske konkurence je ta-le: gojenje ovc v Evropi se vedno manj izplača in pojema od leta do leta, v kolikor goje ovc bolj radi volne.

Ze izza pradedavnine igra lan v zgodovini človeške omike silno važno vlogo. Egipčani so zavijali svoje mumije (trupla rajskih) v platno. Tudi pri Slovanih je gojenje lanu prastaro.

V prejšnjih časih je bilo tkanje platna domača industrija tudi pri Slovencih. Danes pa to vedno bolj pojema.

Največ lanu je pridelala prej Rusija. Največ lanu predelajo v platno na Angleškem.

Toda kljub temu, da tkejo iz lanu najlepši damast, podoben svili, kljub temu, da izdelujejo iz njega čipke, ki so, kakor bi bile izdelane iz slonove kosti, si je vendar bombaž osvojil svet. Obrta platna se je porodil nov tekmeč: vzhodno-indijska juta.

Juto so v Vzhodni Indiji sicer že od zdavnaj uporabljali, a šele po letu 1850. so začeli uvažati juto v Evropo. Zopet je dala za to povod vojna. Ko namreč Angleži za Krimsko vojsko niso mogli dobiti iz Rusije lanu, so segli po nadomestilu in začeli uvažati v Evropo juto. Iz nje delajo konopce, vrvi, vreče, jadra, preproge itd. Kalkuta je glavna izvozna luka za to sirovino. Glavni deželi, v katerih se prideluje juta, sta Angleška in Vzhodna Indija.

Tudi iz živalstva dobiva tekstilna industrija neko zelo važno sirovino: svilo. Gojenje sviloprejk je v Vzhodni Aziji prastaro, toda šele v 6. stoletju se je posrečilo Evropecem, prinesiti to dragoceno žuželko v svojo domovino. Glavni deželi za gojenje sviloprejk sta Kitajska in Japonska, a tudi toplejše evropske dežele, kakor je Italija, dajejo mnogo svile.

Predelavanje svile pa je v Evropi tako razvito, da evropski pridelek svile, ki znaša kakih 5 milijonov kilogramov, nikakor ne zadostuje, marveč jo je treba mnogo uvažati, zlasti iz Kantona, Sanghaja in Jokohame (mesta na Kitajskem in Japonskem).

V Evropi daje največ svilenih izdelkov Francija, kjer je mesto Lyon za to prvi kraj; za Francijo pride Nemčija, nato Švica.

Listnica uredništva

Gornja vas pri Št. Vidu (Gobelno). Vaše pismo glede invalidov bivše južne železnice smo izročili tajništvu SDS, da prouči, ako se dá kaj napraviti.

Škofja Loka. Zgodbica «Pri spovedi» je sicer lepo zaokrožena, vendar je ne priobčimo, ker bi se od gotovih strani nedvomno napačno tolmačila.

Kozji vrh pri Dravogradu. Proti zakonu.

Ojstrica pri Dravogradu. Zal, proti zakonu.

Muretinci niže Ptuja. Vaš dopis je v hudem nasprotju z novim tiskovnim zakonom, ki ne pozna nikake obzirnosti.

Sv. Benedikt v Slovenskih goricah. Bilo bi umestno, če bi dali Vaš dopis potrditi od najbližje organizacije SDS. Ako ga daste potrditi in jamčite za resničnost njegove vsebine, ga bomo v polnem obsegu rade volje priobčili.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Domisljalka.

Nevenka: «Davi sem videla najlepše dekle na svetu.»

Brunko: «Kje pa?»

Nevenka: «V ogledalu, dragi tepček...»

Hvaležna berač.

Gospod, ki ni imel drobiža, je podaril beraču petdinarski bankovec.

Berač: «O, lepa hvala, plemeniti gospod, vas bom pa zato priporočil še svojim tovarišem!»

Izven obrekovanja.

Nekdo je vprašal učenega Francoza Chamforta, kako bi se človek izognil ljudskemu obrekovanju in sovraštvu.

Chamfort je odgovoril: «To ni težavno, treba je samo, da je človek brez značaja, vrhu tega pa še puhtoglav.»

Skromna želja.

Rezervist je z vidno zadovoljnostjo opazoval dragonca, ki je snažil svojega konja. Dragonec je bil ponosen, da ga starejši vojak občuduje, zato ga je samozavestno vprašal: «Kaj ne, ti bi bil tudi rad dragonec?»

Rezervist: «Še rajše bi bil konj.»

«Oho; zakaj pa?»

«Da bi me dragonec snažil.»

Kako si je predstavljal železnico.

Ko so merili kočevsko železnico, je blizu Ribnice stal baš na projektirani progi skedenj, ki je imel vrata spredaj in zadaj.

Inženjerji so merilo potegnili skozi skedenj. Navzoči posestnik pa je odločno odkimal z glavo in izjavil: «Gospodje, iz tega ne bo nič! Mar mislite, da bom vsako noč vstajal in hodil v vlaku odpirat vrata?»

Dobro si premislite

preden kupite čevlje, kje so boljše, elegantnejše in trpežnejše. Lastni ročni izdelek po zelo znižanih cenah.

Prešernova ul. št. 9, na dvorišču
Ilustrirani ocnik brezplačno.

„DOKO“ I. Carman.

Svoža pečenka.

Potnik je vprašal v gostilni, kaj imajo za večerjo. Ko mu je natakar naštel jedila, je potnik rekel: «Ne utegnem čakati, prinesite mi, kar je baš gotovo in svežet!»

Natakar: «Potem vam prinesem telečjo pečenko; ta je gotova že od včeraj.»

Tekmovalke se hoče znebiti.

Gospa (novi služkinji): «Urška, tebe ne morem imeti več v službi, ker mi prav nič ne ugajaš.»

Urška: «Vašemu gospodu sem pa prav všeč.»
Gospa: «Saj to je baš tisto...»

Potem ni čudno.

Jeta (nova sosedka): «Ali imate tudi Vi hčerko?»

Špela: «Imamo.»

Jeta: «Ali si tudi ona lepotični obraz?»

Špela: «Nikakor!»

Jeta: «Morda rada zahaja v gledališče?»

Špela: «Za gledališče se niti ne briga.»

Jeta: «Ali rada ponoči veseljači?»

Špela: «O ne, gre takoj po večerji spat.»

Jeta: «Kako ste srečni, da imate tako dobro hčerko! Koliko je pa stara?»

Špela: «Pol leta.»

Dobro sta se dajala.

Miha (med razgovorom): «Če to ni res, potem si pa velik oseft!»

Janez: «Nič ne de, če me ti proglašiš za osla. Saj si tak lažnivec, da ti nihče več ne verjame...»

Hlače.

Neki zelo raztreseni profesor je kupil v trgovini dva para novih hlač. Ko jih je prinesel domov, jih je nekam položil in pozabil nanje.

Drugo jutro je odšel v službo. Žena je doma pospravljala po sobi, kar je zagledala paket in v njem dvoje kupljenih hlač. Ker je dobro poznala velike slabosti svojega moža, je hitro telefonirala na ravnateljstvo šole, ali ni njen soprog prišel to jutro brez hlač v službo...

Huda burja.

Mlad Tolminec je prišel s svojim očetom prvič v Trst ter videl, kako je burja nekemu gospodu odnesla klobuk z lasuljo vred, na kar je doma pripovedoval materi, da je v Trstu tako huda burja, ki puli ljudem lase z glave.

Brez dobrikanja.

Boileau je bil med redkimi možmi na dvoru francoskega kralja Ludovika XIV., ki se ni nikomur laskal, tudi kralju ne. Nekoč mu je kralj pokazal pesmico, ki jo je z veliko težavo sam zložil, ter je pričakoval ugodne ocene.

Boileau je pesmico prečital in rekel: «Vidim, da Vašemu Veličanstvu ni nič nemogoče. Hoteli ste napraviti slabe verze, kar se Vam je tudi izvrstno posrečilo!»

Zaupljiva divja svinja.

Lovec, ki je govoril vedno resnico — kadar ni lagal —, je pripovedoval v družbi: «Bil sem na Poljskem na lovu. Utrujen sem legel sredi gozda v senco in zaspal. Ko sem se prebudil, sem v nemalo presenečenje zagledal velikansko divjo svinjo, ki je pokojno zleknjena ležala zraven mene. Kmalu sem si to nenavadno uganko raztolmačil. Kakor vidite, imam zelo kljukast nos, zaradi tega me je divja svinja smatrala za žida ter si mislila: «Temu vera zabranjuje jesti svinjsko meso, zato me tudi ne bo streljal.»

Posebne vrste bojazljivcev.

Hlačnik je bil majhen človek. Nekega dne si je s svojo boljšo polovico ogledoval v zverinjaku pred kletko povodnega konja.

«Kako čudna riba je to,» je menil Hlačnik. «Saj ni riba, temveč spada med kače,» je ugibala žena.

S tem se je pričel prepir, ki je slednjič povzročil, da je pričela žena udrihati z dežnikom po možu. Možak je zbežal, žena pa za njim.

V istem trenutku je paznik odprl levo kletko in mož je skočil vanjo. Skril se je za največjega leva in gledal preko njegove grive svojo ženo, ki je še vedno vihtela svoj dežnik in vpila: «Bojazljivec, bojazljivec!»

Potem je seveda drugače.

Jurče: «Nikakor ne morem razumeti, zakaj se vedno pritožuješ zaradi svoje žene. Saj je lepa, pridna, delavna, zna kuhati, šivati, peči, prati...»

Mihče: «Prav, vse prav, toda ona zna tudi udariti...»

MALI OGLASI**Sadno drevje.**

Prvovrstne jablane in hruške oddaja drevesnica Stopar v Velenju. 83

Rekord te sezije

bo dosegla vsled izredno nizkih cen sigurno specialna trgovina češkega in angleškega sukna

JOSIP IVANČIČ

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1 (dvorišče, levo).

Pred nakupom moške obleke ali površnika oglejte si zalogo in cene. 93

!!! Vsa koda naj se prepriča !!!

JUHANA Cenjena gospodinja!

Ali že uporabljate Juhana, edino pravi juhin dodatek k vsaki juhi in prikuhi? Juhana daje vsaki jedi veliko redilno moč in izboren okus.

Pol kavne žličke Juhana v krožniku juhe daje izboren okus in redilnost.

1 kavna žlička Juhana ali 1 Juhanova kocka v četrti l kropa dá porcijo izborne goveje juhe.

Dobra gospodinja uporablja Juhana, ker s tem prištedi veliko denarja za meso.

Poizkusite samo enkrat, da se prepričate. **Dobiva se ovsod!**

Steklenice po Din 7.—, 13.—, 30.— in 120.—

Eno steklenico za poizkušnjo pošlje tovarna tudi direktno po povzetju.

Tovarna ALIMENTA d. z. o. z. Ljubljana, Zg. Šiška št 17. 97

REVMATIZEM.**Zahvalna izjava.**

Laboratoriju Radio Balsamica Beograd, Kosovska ulica 43.

Vašemu leku se imam zahvaliti, da sem zapustil posteljo, v kateri sem moral radi revmatizma, ki me je nenadoma napadel, ostati celih 15 dni. Zahvaljujem se Vašemu Radio Balsamica, da sem sedaj popolnoma zdrav.

S spoštovanjem

Petrovac (požarevački) Sava J. Petrović, 28. 12. 1926. likvidator Mlavske šted.

V petih letih, odkar se prodaja naše zdravilo proti revmatizmu «Radio Balsamica», smo prejeli mnogo priznanj zdravniških avtoritet, ki se o njem najpovoljnejše izražajo, kakor tudi nešteto zahvalnih izjav bolnikov, katere dobivamo vsak dan. V zadnjem času so se pojavila tudi druga zdravila proti revmatizmu pod raznimi imeni, ki so podobni našemu. Zato Vas svarimo, da teh zdravil ne zamenjate z našim «Radio Balsamica».

Zdravilo «RADIO-BALSAMICA» izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij «RADIO-BALSAMICA» d. r. Rahtjeva v Beogradu, Kosovska ulica 43, pritriljeje 6

Posestvo

v ljubljanskem predmestju, obsegajoče stanovanjske hiše, gospodarska poslopja z vrtovi in travniki, pripravno za parceliranje, gospodarstvo ali kako industrijo, p r o d a m. Mestni log 15. 96

Hočete imeti dobro kolo?

Kupite si prvovrstne francoske znamke

AIGLON

Močno cestno kolo 1650 Din
Luksuzno cestno kolo 1800 .
Sportno cestno kolo 2000 .
Dirkalno „Tourda Franca“ kolo 2200 .
Žensko kolo 1950 .

Jako lahki tek, čvrsto in solidno izdelano. — Za vsako kolo jamstvo.

VIKTOR BOHINEC, LJUBLJANA
Dunajska c. 21

MALAKSALIM

od težkega dela, po izgubljeni sposobnosti za delo, bolnim, slabotnim, živčno bolnim, kateri se popravljajo po kaki težki bolezni, priporočamo „Kalefluid“ D. Kaleničenka, ki povrača zdravje, moč in sposobnost za delo, razkroja in odstranjuje vodno kislino, urate, toksine in druge strupe ter škodljive snovi, ki suše našo kri. Vse to so potrdili tisoči zdravnikov in stotine samih bolnikov iz vseh držav (Angleške, Francoske, Amerike, Rusije, Poljske, Jugoslavije, Rumunije, in dr.). „Kalefluid“ je za svoje vrline odlikovan na higijenskih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju in Florenci s 4 „grand prix“ in 4 velikimi zlatimi kolajnam. 98

Detajlna naučna literatura D. Kaleničenka „Preporodjaj“ z zdravniškimi ocenami in pismi bolnikov se pošlje vsakomur brezplačno. Obrniti se je: Beograd, Pop-Lukina br. 1. Lit. D. Miloš Marković.

„Kalefluid“ je naprodaj v vseh lekarnah in drogerijah. Tudi se razpošilja po povzetju.

Moja žena in jaz

sva istega mnenja in tudi Vi boste strmeli, videči, kako postaja Vaše lice mladeniško sveže, Vaša koža gibka in baržunasto mehka in Vas lasje s svojim izgledom vedno bolj veselo, če Vam bodo kakor tudi nam dnevno rabili:

Fellerjeva mila zdravja in lepote z marko „Elsa“, najplemenitejše kakovosti, ki vsebujejo medicinsko-orožkušene, dobro delujoče sestavine, ki se opijejo v koži in jo oplemenjujejo. Poizkusite enkrat:

Elsa tiližno mlečno milo
Elsa rumenjarkovo milo
Elsa glicerinsko milo
Elsa boraksovo milo
Elsa katransko milo
Elsa milo za britje
in nikdar ne boste hoteli uporabljati drugega mila.
Za poizkus 5 kosov Elsa-mila že z zavojnico in poštnino vred 52 Din.

Fellerjeva kavkaška pomada za obraz in nogo kože „Elsa“. Ona Vam ohrani mladost in lepoto, gladi gube na koži in jo dela gibko, baržunasto-mehko. Strmeli boste, kako hitro Vam ginejo pege, mozolci, sojedci, razpokana in rdeča mesta.

Fellerjeva močna „Elsa“ pomada za rast las zabranjuje izpadanje las, prerano osivelost, odstranjuje prhljaj, dela krhke lase, mehke, gibke, in pospešuje rast las.

Za poizkus 2 lončke ene ali po 1 lonček od obeh pomad z zavojnico in poštnino vred 38 Din.

Te cene se razumejo le, če se pošlje denar v naprej, ker se proti povzetju poštnina zviša za 10 Din.

Naročila se naslovi različno takole:

Eugen V. Feller, letarnar, Jonja Studica, Elsatry 360 (Hrvaška).

J. STJEPUŠIN
SISAK
priporoča
boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila
Odlikovan na pariški izložbi
Ceniki franko

NA PLJUČIH BOLNI OZDRAVIJO!

Jetika - tuberkuloza - kašelj - suhi kašelj - sluzasti kašelj - nočno potenje - bronhialni katar - katar v jabolku - zasluzenje - bljuvanje in izbruh krvi - tesnoba v prsih - naduha - bodenje itd. **JE OZDRAVLJIVO!**

TISOČI SO ŽE OZDRAVELI!

Zahtevajte takoj mojo knjigo **O NOVEM UMETNEM HRANJENJU**,

ki je že mnoge rešilo, in ga lahko izvajate pri običajnem življenju. Pomaga Vam pri hitri zmagi bolezni. Pričnete se rediti, bolezen popolnoma izgine. Resni možje pripoznajo mojo zdravilno metodo. Čimprej pričnete uporabljati, tem bolje za Vas.

POPOLNOMA ZASTONJ Vam pošljem knjigo z navodili. Kdor hoče ozdraveti, naj piše še danes.

Ponavljam, da **PRAV ZASTONJ** dobite moja navodila brez obveznosti. Sem pa prepričan, da bo tudi vaš zdravnik zadovoljen z mojim nasvetom o

preureditvi Vaše prehrane.

Je torej v Vašem interesu, da čimprej naročite pri meni ali v mojem zastopstvu. Čitajte pouk in pomen volje do ozdravljenja iz knjige izkušenega zdravnika. Prinaša up in veselje do življenja vsem tistim, ki sedaj bolujejo na pljučih.

Moj naslov: August Märzke, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5, Abt. 881.